Štev. 83 V Ljubljani, v petek, dne 10. aprila 1908. Leto XXXVI.

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26·—
za pol leta „ „ 13·—
za četrt leta „ „ 6·50
za en mesec „ „ 2·20

V upravništvu:
za celo leto naprej K 22·40
za pol leta „ „ 11·20
za četrt leta „ „ 5·60
za en mesec „ „ 1·90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

SLOVENEC

Inserati:
Enostop. petitvrsta (72 mm):
za enkrat . . . . 13 h
za dvakrat . . . . 11 „
za trikrat . . . . 9 „
za več ko trikrat . . 8 „
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upravniškega telefona štev. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Vseučiliška afera.

Afera Wahrmund, ki je zbudila toliko hrupa — mnogo več, nego ga zasluži njen ne posebno duhoviti provzročitelj — je zbudila veliko zanimanje za vseučiliške zadeve. Opozorila je na usodepoln nedostatek, da pridejo po sedanjih vseučiliških klikah do stolic ljudje, ki razumejo pod svobodo znanosti svobodo sramotenja verskega prepričanja. Plitvi duhovi, ki imajo edino-le predrznost zabavljanja in zmožnost gladkega jezika in feljtonskega peresa, se predstavljajo kot maliki učenjaštva, pred katerimi morajo vsi drugi smrtniki ležati v prahu in moliti v njih moderno božanstvo — svobodno misel.

Na Tirolskem so sklenili, da bodo toliko časa prirejali protestne shode, dokler vlada ne odstrani zabavljača s stolice cerkvenega prava in ne namesti zmožnega in sposobnega docenta, ki bo objektivno predaval o svoji stroki. Pri tem se je pa pokazala potreba, da morajo skrbeti katoličani za svoj naraščaj, kajti vseučiliški profesorji se ne dobe na cestah, ampak morajo biti možje, ki so z jasnim namenom, gotovi si svoje znanstvene karijere, posvetili vse svoje življenje in eksistenco poklicu učenjaka. Za to morajo katoličani poskrbeti, da bo mogoče na sedanja vseučilišča spraviti katoliških učenjakov.

Podobna potreba je tudi za bodoče slovensko vseučilišče. Tudi slovenskemu vseučilišču je treba že naprej preskrbeti učiteljev. A to ne smejo biti nikaki Wahrmundi, kajti če bi na slovenskem vseučilišču nastal tak škandal, bi bil tudi odpor vsega naroda vsaj tak, če ne hujši, kakor na Tirolskem. To je dobro naprej povedati onim, ki imajo skrb za bodoče slovensko vseučilišče!

Obštrukcija v Srbiji.

(Izvirno poročilo »Slovencu.)

Belgrad, 7. aprila.

Kakor sem napovedal v zadnjem svojem poročilu, so mladi radikalci res v skupščini začeli z obštrukcijo. 6. aprila t. l. je šef mladih radikalcev Ljuba Stojanović prečital v skupščini tozadevno izjavo, v kateri se zahteva razpust zbornice. Priključili so se mu dr. Voja Veljković v imenu narodnjakov, Samurović v imenu naprednjakov. Šef socialnih demokratov Dragiša Lapčević je povdarjal, da je iz tega mučnega položaja edini izhod ta, da se skupščina razpusti in se razpišejo nove volitve na podlagi splošne volivne pravice. Ministrski predsednik Pašič je na to odgovoril, da opozicija s tem, da zahteva nove volitve, uzurpira zase pravice krone in večine, s tem pa pripravlja, če prav nehoté, pot za reakcijo. Kar opozicija hoče, je protiustavno in protiparlamentarno, večina pa se bo za varstvo parlamentarizma in narodnih pravic borila proti vsakomur. Kakor je to svobodo branila pred onimi odzgor, tako jo bo proti onim, ki rujejo odzdolaj. Vzlic Pašićevi izjavi se je včeraj splošno mislilo, da se bo skupščina, če ne takoj, pa vsaj čez osem do deset dni razpustila. Včeraj se je saborska večina štiri ure posvetovala, konečno pa vlado pooblastila, naj tako postopa, kakor se ji zdi primerno. Danes od 8. do 12. ure pa je vlada konferirala s kraljem o položaju.

Kaj se je definitivno sklenilo, to se zdaj še ne ve, izvedel sem pa iz najkompetentnejšega vira, kaj je vlada kralju predlagala. Neki član ministrskega kabineta mi je namreč dejal, da je odločna volja vlade obštrukcijo streti, in sicer z izvanrednimi sredstvi. Ojktroirala bo en paragraf v poslovniku, s katerim hoče onemogočiti obštrukcijo. Ako kralj v to privoli, bo obštrukcija propala, še predno se začne. Seveda bo svobodoumna radikalna stranka s tem korakom mnogo izgubila na svojem ugledu med ljudstvom, kajti posluževala bi se na ta način istih nasilnih sredstev, s katerimi so 25 let proti nji delali Obrenovići. Opozoril sem na to ministra. Minister je to priznal, pa mi dejal, da je radikalna stranka pripravljena svoj ugled staviti na kocko z izvanrednimi, skoroda reakcionarnimi protiobštrukcijkimi sredstvi. samo da se preprečijo nove volitve in se ne strmoglavi sedanja vlada baš v trenotku, ko se gre za gradbo transbalkanske železnice. Minister je doslovno dejal:

»Prilike su se spoljne (zunanje) danas stekle tako, da nam patriotizem imperativno nalaže, da svu svoju brigu poklonimo spolnjoj (zunanji) politici. U novim izborima mi bi se izgubili u našim sitnim strančarskim zadjevicama, a propustili bi jedinstvenu priliku za povoljne izglede za transbalkansku željeznicu, a time bi ogromno mnogo izgubili. Take prilike se u vekovima pojavljuju i njih treba brzo eksploatirati. Propustili se prilika mnogo se izgubilo, a izgubljeno je nenaknadimo. Za to ćemo mi, protivno svojoj volji, protivno svojim načelima učiniti en korak, koji je toliko isto protivparlamentaren i nelegalan, koliko i opstrukcija. Momentano će nam se to upisevati u greh, ali će vreme pokazati, da smo u pravu.«

Kdor le nekoliko pozna razmere v Srbiji, ta bo priznal, da je res že skrajni čas, da se napravi konec političnim homatijam, ki jih izivljajo ljudje samo zato, ker želijo priti do oblasti. Čim preje se to stori, tem boljše za deželo. Radikalci so se gotovo zelo težko odločili za izvanredna sredstva, ker se je z njimi svoj čas proti njim samim operiralo. Če so se jih lotili, je znak, da so potrebna. Kajti opozicija je izjavila, da bode tudi v novi zbornici obštrukcijo nadaljevala, »ako volitve ne bodo čiste«. Ker pa je svoboda volitev v Srbiji ustavno in zakonito tako osigurana, da so zlorabe nemogoče, znači izjava opozicije to, da bode obštruirala, ako dobi radikalna vlada tudi v novi zbornici večino, kar je absolutno sigurno. Zato je pametno obštrukcijo streti.

Razgovarjal sem se o stvari tudi z enim voditeljev mladoradikalcev Joksiamovićem. Moja vest ga je očividno iznenadila in dajal si je poguma s tem, češ, kralj ne more odobriti namere vlade. No — mislim, da bo kralj preje odobril načrte Pašićeve vlade, kakor da bi privolil v demisijo ministrstva. Kralj nima povoda, da bi z mladimi radikalci simpatiziral, ki so ga ravno v zadevi prestolonaslednikove apanaže tako kruto razžalili.

Pošteni in zares svobodoumni politik, voditelj socialnih demokratov Dragiša Lapčević, mi je dejal o obštrukciji sledeče:

Ja sam suviše ozbiljan, da se upuštam u tu nemoralnu politiku. Opstrukcija je poslednje sredstvo i ona se ne sme potrzati kao keba iza pojasa. Ona se ne vodi na državnome proračunu i trgovinskom ugovoru, no samo na opštim velikim nacionalnim pitanjima.«

Tako mislijo resni ljudje, ki ne gledajo politiko skozi strankarska očala. »Es ist etwas faul im Staate Dänemark . . .«

Najnovejša politična poročila.

Burian gre!

Dunaj, 9. aprila. Vest, da bosta odstopila Burian in bosanski deželni šef fzm. Windzor, se od dobro informirane strani potrjuje. V prihodnjih delegacijah ga že več ne bo. Izvršile se bodo obenem velike izpremembe v statusu deželnih uradnikov in skupnega finančnega ministrstva. Vzrok temu so informacije vojaških krogov o velesrbski propagandi, ki bi v najkrajšem času lahko povzročila oboroženo vstajo proti Avstriji. Glas o tem je prišel do najvišjega mesta. Sklenilo se je, sedanji popustljivi sistem streti in velesrbsko propagando, katere je kriva politika Burianova, zadušiti.

Papež sprejme Bülowa.

Rim, 9. aprila. Papež bo sprejel Bülowa v avdijenci. Zadnjikrat je bil Bülow v Rimu 1903, sedanjemu papežu se še ni predstavil. Obisk bo baje samo zasebnega značaja. Razmere med Nemčijo in sveto stolico se vzlic vladni politiki proti Centru niso poslabšale vsled previdnosti vatikanske diplomacije. Govori se pač, da je Vatikan pritisnil na kardinala Koppa, da se je z vsemi močmi zavzel za Poljake in vsaj v gosposkozborničnі komisiji dosegel, da se je razlastitvena postava zavrgla — seveda pa je stvar tajna. Kar se tiče poznanjske škofije, hoče Vatikan obdržati status quo in stolice ne preje zasesti, dokler se ne izboljšajo razmere. Sedanji upravitelj škofije je itak Poljak.

Svobodomislec dr. Bartošek blamiran.

Plzen, 9. aprila. Vodja čeških svobodomislecev, glavni mazač pri »Svobodni Misli«, dr. (!) Bartošek je tožil priorja P. Maierja, ker ga je baje slednji s tem, ker je kritikoval njegove nazore, razžalil. Prizivno sodišče — P. Maier je bil pri prvi inštanci obsojen — je oprostilo priorja, Bartoška pa obsodilo na 143 K poravnave za stroške. V razsodbi se naglaša, da je priorjeva kritika bila opravičena, kajti ne gre eksistenco Kristusovo označevati za legendo. Torej Bartošek taji, da bi sploh Kristus bil kdaj res živel! O ti preljuba svobodna misel!

Razpad mladočeške stranke.

Praga 9. aprila. Nezadovoljstvo v mladočeški stranki narašča od dne do dne. Člani, ki stoje za »Nar. list.«, hočejo ob-

LISTEK.

Trije poročevalci.

(Spisal Conan Doyle.)

(Dalje.)

»Še dva. Dingasci, kakor je videti. Prav isti, kakoršne dobivamo v svoje bataljone. Dokler se le lahko bore, jim je vse eno, kdo je za nje, kdo zoper nje; ako bi ti tepci imeli le toliko razuma, da bi kaj razumeli, pa bi videli, da so Arabci njih dedni sovražniki in mi njih dedni prijatelji. Poglej ga, neumnega tepca, kako škriplje z zobmi zoper ljudi, ki so odpravili trgovino s sužnji!«

»Ali mu ne moreš razložiti tega?«

»Razložim mu s tem-le samokresom, ko se malo približa. Zdaj sedi mirno, Anerley. Zdaj gredo!«

Šli so res. Rujavi Arabec z zelenim turbanom je vodil naskok. Koj za petami mu je bil zamorec s srebrnimi uhani —, velikan, in ostala dva sta bila samo malo zadaj. Ko so skočili čez skale drug za drugim, se je spomnil Anerley na šolske igre, ko je še mislil, da vrsta dirka z zaprekami.

Divno je bilo videti njih divje navdušenje in njega neprisiljenost, plapolanje pisanega galabeeaka, svetlikanje orožja, mahanje s črnimi rokami, blazne obraze in urno udarjanje nog po pesku. Angež, ki je navajen spoštovati zakone, je tako prepojen z mislijo o nedotakljivosti človeškega življenja, da je mladi časnikar le težko bil prepričan, da imajo vsi ti ljudje namero ubiti ga, in da ima on ravno tako svobodo storiti isto z njimi. Ležal je in strmel, kakor bi bila to predstava in on gledalec.

»Zdaj, Anerley, zdaj! Pomeri na Arabca!« je vpil nekdo.

Vzdignil je puško in videl rujavi, pogumni obraz na drugem koncu cevi. Pritisnil je na petelina, toda obraz je rastel in postajal divjejši z vsakim korakom. Strel iz revolverja se je razlegal pri njegovem komolcu, potem še eden in videl je. da se je udrl rdeč curek iz arabčevih rujavih prsi. Toda bližal se je še vedno.

»Streljaj, osel, streljaj!« se je zadrl Scott.

Zopet je potegnil, toda zastonj. Zopet sta zadonela dva strela iz samokresa in veliki zamorec je padel, vstal in zopet padel.

»Napni petelina, tepec!« se je razlegal besen glas; v istem trenotku je skočil Arabec čez ležečega velbloda in padel z golimi nogami na Anerley-jeve prsi. Kakor v sanjah se mu je zdelo, da se divje bori z nekom na tleh, potem je slišal grozovito eksplozijo prav pri svojem obrazu in tako se je končala zanj prva bitka v vojski.

* * *

»Z Bogom, dečko! Ti prideš ravno prav. Le daj si časa!«

Bil je Mortimerjev glas in nejasno se je zavedal njegovega dolgega obraza z očali in težke roke na svojih ramenih.

»Žal mi je, da te zapuščam. Srečna bova, če prideva pravočasno za jutranjo izdajo.«

Scott je pritrjeval jermenje, ko je govoril to.

»Ustavila bova v brzojavki, da si bil ranjen, tako da zvedo tvoji ljudje, zakaj ni nič glasu o tebi. Ako pride sem Reuter ali pa poročevalca večernih listov, ne izdaj ničesar. Abbas te bo oskrboval, a jutri popoldne se vrneva midva. Z Bogom, z Bogom!«

Anerley je slišal vse to, akoravno ni čutil dovolj energije, da bi odgovoril. Ko je potem zagledal dva gladka, rujava ponija s svojima jezdecema v rumenih oblekah izginjati med skalami, se mu je enkrat povrnil spomin in začutil je, da mu je izginjala prva velika časnikarska sreča. Bila je majhna bitka, toda bila je prva v tej vojski in vse občinstvo doma je hrepenelo po novicah. Imeli jih bodo v »Courieru«; imeli jih bodo v »Intelligence-i«, a niti besedice v »Gazzete-i«. Ta misel ga je spravila na noge, akoravno se je moral opreti na deblo palme, da ni padel, tako se mu je vrtelo v glavi.

Pred njim je ležal velik črnec, kjer je padel; prsa je imel polna krogelj in okoli vsake rane je bil zbran krog muh. Arabec je ležal nekoliko vatlov od njega in se držal z obema rokama za grozno stvar, ki je bila njegova glava. Preko njega je ležala Anerleyjeva puška za ptiče; ena cev je bila prazna, a druga nabasana in zaprta.

»Scott efendi ustrelil ga z vašo puško«, je rekel neki glas. Bil je Abbas, njegov služabnik, ki je znal angleško.

Anerley je tarnal nad svojo nesrečo. Bil je tako popolnoma zmešan, da je pozabil napeti puško; a vendar je vedel, da ga ni strah, ampak zanimanje tako zmotilo. Potipal si je glavo in začutil moker robec, ki ga je imel zavezanega okoli čela.

»Kje sta druga dva derviša?«

»Utekla sta. Eden je bil zadet v roko.«

»Kaj se je zgodilo z menoj?«

»Efendi je dobil rano na glavo. Efendi zgrabil hudi mož za roko in Scott efendi ustrelil ga. Obraz zelo gori.«

Anerley je nenadoma začutil, da ga srbi koža in da grozno smrdi po sežganih laseh. Hotel se je prijeti za brke. Ni jih bilo. Njegovih obrvi tudi ne! Ni jih mogel najti. Njegova glava je bila gotovo jako blizu dervišev, ko sta se valjala skupaj po tleh in to je bil vzrok, da se je razletela njegova lastna puška. No, toliko časa

noviti politiko ustanovitelja stranke, dr. Gregra. Govori se, da se še v tem mesecu osnuje nova stranka.

Klavrni rimski občinski svet.

Rim, 9. aprila. Zdaj je nastopil vendar enkrat mir po krvavih dogodkih na trgu »del Gesú«. Celo republičanski in radikalni listi ostro grajajo nastop drhali, ki je brez povoda napadla vojake ter slednje hvalijo, ker so ostali hladni in se le v skrajni sili branili. Generalni štrajk, ki so ga rimski sindikalisti proti volji socialnih demokraških voditeljev samih uprizorili, je mestu povzročil škodo dveh milijonov lir. Najklavrnejšo vlogo pri celi stvari je igral framasonski občinski svet, na čelu mu jud Ernesto Nathan. Občinski svet se je demonstrativno udeležil pogreba »žrtev« in celo dal na Kapitolu razobesiti črno zastavo. Vse seveda, ker hlapčuje občinski svet drhali, ki ga voli.

Povišanje gaž italijanskim častnikom.

Rim, 9. aprila. V torek je ministrski svet sklenil dovoliti sedem milijonov lir za povišanje častniških gaž.

Utrjeno pristanišče v Anconi.

Rim, 9 aprila. Vlada se je odločila pristanišče v Jakinu (Ancona) moderninizirati in utrditi, Beneško pristanišče je nepripravno, poleg tega pa preblizu Avstriji, ki bi lahko preprečila zbiranje italijanske mornarice okolu te točke. Jakin pa leži med Puljem in Kotorom. Italijansko brodovje bi iz Jakina lahko operiralo proti združitvi avstrijskih eskader v Pulju in Kotoru in bi lahko nadlegovalo južnodalmatinsko obal, ne da bi mogla to eskadra iz Pulja preprečiti. To velja seveda za slučaj vojske. Zazdaj ima jakinsko brodovno opirališče ta pomen, da Italija vedno lahko demonstrira za svoje aspiracije v Albaniji. Pretekli mesec je križarka »Giovanni Bausan« izkrcala v Jakinu več težkih topov za obrežne trdnjave.

Delavni knez Nikola.

Peterburg, 9. aprila. Knez Nikola črnogorski je prispel semkaj, da prosi carja za gmotno in diplomatsko podporo za železnico Donava-Adria. Knez se je v Frankobrodu na Meni posvetoval z nekim bankirjem, ki naj izposluje za Črnogoro v Nemčiji posojilo. Garancijo za obresti naj bi prevzela Rusija. S tem posojilom bi knez rad kupil zahodni del železnice Donava-Adria. Nikola zastopa namreč stališče, da Srbija ne sme imeti pri tej železnici izključenega lastništva, ker ima Črnagora na Adriji največ interesov. Železnica se mora končati pri Baru, kjer je neka italijanska družba napravila pristanišča in ne pri Sv. Ivanu na albanskem obrežju. Upati je, da knez Nikola v Peterburgu doseže, kar namerava.

Dnevne novice.

+ **»Gospodarska zveza«** je imela včeraj v prostorih S. K. S. Z. svoj občni zbor. Otvoril in vodil ga je podpredsednik, deželni odbornik dr. Evgen Lampe. Računsko poročilo je podal prokurist g. Mali. Odboru se je podelil absolutorij. O občnem zboru objavimo še obširno poročilo.

+ **Osebne vesti.** Kanonično umeščen je bil včeraj na župnijo Turjak pesnik č. g. Anton Medved. — Premeščen je č. g. kaplan Iv. Sever iz Predoselj v Žužemberk.

+ **Slavnost v Cerkljah.** Slavnost blagoslovljenja zastave »Katoliškega slovenskega izobraževalnega društva« v Cerkljah na Gorenjskem se prične v nedeljo, 12. t. m., ob 2. uri popoldne. Svojo udeležbo so prijavile še naslednje društvene deputacije: Slov. katol. izobraževalno društvo iz Št. Jurija pri Kranju z zastavo, slov. katol. izobraževalno društvo v Olševku, izobraževalno društvo sv. Jožefa iz Tržiča z zastavo.

+ **Slovenski krščansko-socialni zvezi.** Stolni vikarij č. g. Jos. Potokar jubilejno krono. — G dr. V. Pegan iz neke kazenske poravnave 40 K. — Hvala! Naprej!

+ **Goriška »Gospodarska zveza«** je ustanovila dve novi kmečki hranilnici in posojilnici: v Grgarju in Križu na Vipavskem.

— **»Slovenska kršč.-socialna zveza« na Goriškem** kaj krepko deluje. Preteklo nedeljo je imelo »Katoliško slovensko izobraževalno društvo« v Cerknem v dvorani »Gospodarskega doma« svoj občni zbor. Članov in gostov je bilo navzočih nad 200. Društveno življenje je bilo jako živahno; na novo se je ustanovil telovadni odsek, ki šteje že nad 30 rednih telovadcev. Na občnem zboru je veleposestnik in c. kr. poštar g. Ravnikar v krasnem govoru navduševal mlade telovadce k neumornemu delovanju za svoj blagor in korist cele mladeniške organizacije. — V Batnjah bo v nedeljo predavanje.

+ **Predavanje** priredi »Strokovno društvo delavstva Kranjske industrijske družbe« v nedeljo ob pol 4. uri popoldne pri Jelenu na Savi. Spored: 1. Dohodninski davek. 2. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Vojaške vesti.** V sredo sta prišli v Gorici dve kompaniji pionirjev 11. bataljona iz Přemysla. Na kolodvoru jih je pričakala godba 47. pešpolka. Zastopnika goriškega municipija ni bilo, dasi je dobil municipij povabilo. Pionirji so nastanjeni na gradu. — V Tržiču (Monfalcone) so pričakali lovce z godbo, nagovoril je poveljnika vladni komisar, ki vodi občinske posle. — V Gradišču ob Soči je sprejel lovce iz Trsta okrajni glavar, zastopnika županstva ni bilo blizu, tudi godbe ne. Pred 3 leti pa so bili sprejeti lovci jako slovesno. V Sežano je došel en bataljon 97. pešpolka iz Trsta. Sežana je sprejela slavnostno vojake. Sežana je bila v zastavah, vse pa je prišlo pozdravit došle vojake. — V Rovinj je prišel iz Budimpešte 24. lovski bataljon.

— **Petnajst in tridesetdnevni abonementi pri avstrijskih državnih železnicah.** Kakor prejšnja leta izdajalo se bo tudi letos v dobi od 1. maja do 30. septembra pri avstrijskih državnih železnicah časovne vožne listke s 15- in 30-dnevno veljavo za določene železniške skupine. Poleg dosedanjih devetih železniških skupin za solinsko ozemlje, Češko, Moravsko, Galicijo in dunajsko izletniško okrožje uvede s z veljavo od 1. maja t. l. tudi abonemente za deseto skupino (južne Alpe) t. j. za proge Št. Vid ob Glini — Celovec (glavni kolodvor) — Trst — drž. železnica — Divača, Št. Vid ob Glini, — Beljak (juž. žel.), — Trbiž — Pontafelj, — Trbiž — Ljubljana (juž. žel.), Beljak (juž. žel.) — Pod Rožico (Fužina), Ljubljana (drž. žel.) — Kamnik in Podklošter — Sv. Mohor. Ti 15- in 30-dnevni predplačilni listki dajejo pravico do neomejene uporabe vseh v voznem redu določenih vlakov dotičnega območja ter so radi ugodnosti in nizke cene občinstvu zelo priljubljeni. Cene so za posamezne skupine za predplačila s 15-dnevno veljavo: I. razred 66, II. razred 46, III. razred 26 kron; za predplačila s 30-dnevno veljavo 98 K za I., 66 za II. in 40 K za III. razred. V zvezi s temi abonementi se izdaja tudi predplačilne listke za prtljago po 30 kilometrov in sicer za ceno 6, oziroma 9 kron.

— **Pletarsko šolo** ustanavljajo v Šturiji na Vipavskem. Upamo, da v kratkem začnemo.

— **Predstava** v izobraževalnem društvu v Šturiji na Vipavskem bo skioptična predstava »Ben-Hur«.

— **Plačilni boj tesarjev v Celovcu.** Pretečeno soboto je bilo v Celovcu odpuščeno od dela polovico tesarskih pomočnikov, ko so zahtevali plačilo 40 vinarjev od ure in temu mojstri niso ustregli rekoč, da jim radi predragega materijala ni mogoče plačilo zvišati. Polovico pomočnikov je ostalo pri delu za staro plačo 30 vinarjev od ure.

š**V Šturiji na Vipavskem** so se vršile občinske volitve popolnoma mirno in soglasno. Prodrla je S. L. S. s celo svojo listo. Župan dični naš g. August Schlegl, in vsi svetovalci, kot prvi Ludovik Novak, so vsi trdni in značajni pristaši naše stranke in ugledni občani.

— **Poneverjenje na pošti.** Iz Bohinja se nam poroča, da se aretirani pismonoša piše Valentin Stare iz Češnjice. Oškodoval je mnogo strank, posebno je oškodovana gospa Medja. Stare je »nobel« živel in se je peljal tudi na zadnji planinski ples v Trst.

— **Umrl je** na Brezovici deželni dacar g. Matej Oblak, star 76 let. V tej službi je bil neprenehoma 46 let.

— **Premestitev.** S prvim aprilom t. l. preselil se je gospod Anton Lehrman iz Tržiča za stalno v Ljubljano, ž njim seveda tudi uredništvo strokovnega lista »Perotninar«, kateri bode sedaj pričel izhajati v svojem tretjem letniku.

— **Lovski bataljon št. 19** je dospel 7. t. m. zvečer iz Komorna v Celovec, ter je nastanjen v jezuitski vojašnici.

— **Nenavaden pojav.** Na Ozbenu se je videl pretekli teden čuden, nenavaden pojav. Iz tal ven je plapolal nad dva metra visok raznobarven plamen, in sicer ob nevihti in dežju. Od kod ta nenavaden »kres«?

— **Cene mesa** so znatno poskočile v New Yorku.

— **Največji hotel v Istri.** V Pulju so začeli poleg kolodvora zidati »Hotel Riviera«. Stavba meri v dolžini 60 metrov. Imela bo štiri nadstropja s 150 sobami in 75 kopalnimi kalibam i.To bo največji hotel v Istri. Lastnik je Nemec Jakob L. Münz, ki mu je občina prodala stavbišče za zelo nizko ceno.

— **Katehetski sestanek v Spljetu** bo 4. in 5. septembra t. l. Vdeleže se ga dalmatinski veroučitelji srednjih, meščanskih in ljudskih šol. Predaval bo pomožni škof V. Palunko.

— **Spor med zavezniki na Reki.** Kakor znano, je večina reškega prebivalstva hrvatska, oziroma slovenska. Vkljub temu vladajo v mestu Italijani v zvezi z Madžari. Sedaj sta si ta zaveznika v laseh. Mestni zastop je sklenil nedavno, da se da mestnim ulicam nova imena. Izvolil se je odsek, ki bi imel določiti nove nazive. V odseku so bili zastopniki obeh vladajočih strank. Italijani so hoteli, da se po tržaškem vzgledu da imena slavnih Italijanov, Madžari pa so hoteli dati Reki madžarsko obeležje ter imenovati ulice po junakih a la Rakoczy in Ludvik Kossuth. Ker se bratje niso mogli sporazumeti, naznanil je župan v zadnji seji občinskega odbora, da je odsek odložil svoje časti, ne da bi kaj opravil.

— **Vlak je povozil** dne 8. t. m. na državnem kolodvoru v Zagrebu čistilca vozov Jakoba Glažarja, ko je hotel iti čez progo. Zdravnik ga je dal prepeljati v bolnišnico. Med vožnjo je Glažar umrl.

— **Kočija trčila z električnim vozom.** Dne 8. t. m. je trčil v ulici Ghega v Trstu tramvajski voz s kočijo Leopolda Rosaro. Tramvaju se ni zgodilo nič, kočija pa se je razklala na dva dela. Sreča, da se ni zgodilo kočijažu nič hudega.

— **Zanimiv železniški načrt za železnico čez Kvarner.** Železniško ministrstvo je podelilo odvetniku dr. Henriku Viljemu Grafu na Dunaju v zvezi z Josipom pl. Wenuschem, železniškemu ravnatelju v p. za dobo enega leta pravico za tehnična pripravljavna dela za gradnjo normalnotirne železnice, ki bi vezala Dunaj z Zadrom v 17 do 18 urah. Proga bi se imela zgraditi od postaje Matulje do zaliva Preluka; med otoki Cres, Krk in Kvarnerol bi prevažal vlake prevozni brod na otok Pag; tu bi sledila železnica čez ravnokar imenovani otok, potem pa zopet brod do dalmatinske kopnine in železnica do Zadra. Imenovana sta predložila tudi načrt za preosnovo zaliva Preluka v trgovinsko pristanišče; stroški te preosnove so proračunjeni na pet milijonov kron.

— **Še o sprejemu bosanskega polka v Trstu.** »Balkan« poroča, da so glasovi himne »San Giusto«, ki jo je bosanska godba zasvirala kot prvo točko, razgreli gledalce, ki so odgovorili s frenetičnim ploskanjem. Takega sprejema še morda ni doživel v Trstu noben avstrijski polk. — V vojašnici je nagovoril bosanske vojake polkovnik Rudolf Vuković pl. Podkapelski ter končal svoj hrvatski govor z »živijo« cesarju. — Italijanska publika je z raznimi vzkliki in vprašanji pokazala zopet, kako malo so jo naobrazili »Piccolo« in »Lavoratore«. Ti ljudje so resno mislili, da bosanski vojaki govorijo madžarski! Kje je Bosna in v kakšnem razmerju je z našo monarhijo, o tem se seveda tržaškemu italijanskemu ljudstvu niti ne sanja.

— **Odlikovanje.** Stotniku računskemu vodji I. razreda, Štefanu Ferlanu, pešpolka št. 7, je podeljen zlat zaslužni križec s krono.

— **Vinska razstava in vinski semenj v Tomaju.** Kraško vinarsko društvo v Tomaju priredi dne 1., 2. in 3. maja v Tomaju vinsko razstavo in vinski semenj. V nedeljo, dne 3. maja popoldne bo obenem v Tomaju shod kraških vinogradnikov.

— **1300 kg modre galice** je razdelila vlada med revne vinogradnike iz nekaterih občin na Vipavskem in v Brdih, ki so prišli vsled toče leta 1905. in vsled suše v letu 1906. v veliko gospodarsko stisko.

— **Ker je svoji ženi pretil s smrtjo** in strelial na njenega brata, ko jo je hotel varovati pred napadi, je bil obsojen pred okrožno sodnijo v Gorici Štefan Cejan iz Moše, 31 let star, na 13 mesecev težke ječe s postom in trdim ležiščem vsak mesec.

— **Nemški cesar v Pulju?** Nemški cesar se snide v Pulju z avstrijskim prestolonaslednikom nadvojvodo Franc Ferdinandom najbrže prve dni meseca maja.

— **Obstreljen deček.** V Zagrebu so se dečki zabavali s strelianjem iz flobertice. Prišel je mimo deček Konrad Knoch, ki ga zadene krogla v bedro leve noge.

---

bo že imel, da mu vzraste nekoliko las, predno zopet zagleda Fleet Street. Toda rana, to je bila mogoče bolj resna stvar. Ali je dosti velika, da mu prepreči, da ne prinese brzojavke v Sarras. Nič drugega ne preostaja, kakor poskusiti.

Toda imel je samo ubogega, majhnega sirskega sivca. Stal je v večernem solncu s pobešeno glavo in sključenimi koleni, kakor bi ga še jutranja pot težila preveč. Tu pač ni bilo upanja, da bi mogel prepotovati z njim petintrideset milj težkega pota. Vse drugače bi se jahalo na sijajnih ponijih njegovih tovarišev — to sta bila najhitrejša in najsijajnejša v celi deželi. Najvztrajnejša? Še neka žival je bolj vztrajna, in to je pravi jezdni velblod. Ako bi ga imel, bi prišel vkljub vsemu prvi na brzojavni urad. Mortimer je rekel, da prekosi na trideset milj vsakega konja. Da, ako bi le imel pravega jezdnega velbloda! A tu so mu šinile kakor blisk v glavo Mortimerjeve besede: »To je ona vrsta živali, ki jih jezdijo derviši, kadar se podajajo na svoje urne pohode.«

Živali, ki jih jezdijo derviši! Kaj pa so jezdili ti ubiti derviši? Hipoma je splezal na skale in za njim Abbas, ki se je upiral temu. Ali sta ubežnika odgnala vse velblode ali sta se zadovoljila, da sta se rešila? Zagledal je rumene naboje za Remingtonovo puško in to mu je kazalo sled, kam se je skril sovražnik. Od veselja bi bil zavriskal, ko je zagledal nedaleč v votlini, da se je vzpel dolgi, vitki, beli vrat in elegantna glava takšnega velbloda, kakoršnega ni videl še nikdar preje — bil je kakor labod, krasna žival, tako različna od navadnega, okornega velbloda, kakor je vprežni konj od dirkača.

Žival je klečala v zavetju pod skalami in na njej je visel meh za vodo; prednji nogi je imela zvezani po arabsko z vrvjo okoli kolen. Anerley je zlezel v sedlo, a Abbas je odvezal vrv. Najprej je zdrsnil Anerley proti velblodovemu vratu, a potem zopet z vso silo nazaj in se ves zmešan oprijemal stvari, ki bi ga mogla rešiti, a zopet ga je vrgel nazaj sunek, ki bi mu kmalu polomil ledje. Toda velblod je bil zdaj na nogah in mladi časnikar je srečno sedel na brzonogem puščavskem velblodu. Bil je ravno tako prijazen kakor hiter, zibal je svoj dolgi vrat in pogledoval okoli sebe s svojimi velikimi, rujavimi očmi, dočim je Anerley pritrjal svoje noge na sedlo in pograbil krivi bič za velblode, ki mu ga je podal Abbas. Imel je dve uzdi, eno z nosa in drugo z vratu velblodovega, toda spomnil se je, da je rekel Scott, da se mora voditi z uzdo z vratu, in zato je zgrabil spodnjo uzdo. Potem se je dotaknil z bičem dolgega, tresočega se vratu in naenkrat se mu je zdelo, da prihaja Abbasov »z Bogom!« od daleč za njim in črne skale in rumeni pesek je izginjal po obeh straneh.

To je bilo prvič, da je jezdil na jezdnem velblodu in prvi trenotki ježe niso bili neprijetni, akoravno se je premikal neenakomerno in nepravilno. Ker ni imel stremen niti kake druge trdne točke, se ni mogel vzdigovati na njem, ampak ga je tiščal s koleni kolikor mogoče trdno in se skušal zibati sem ter tja, kakor je bil videl, da se zibljejo Arabci. Bilo je veliko, konkavno makloofsko sedlo in v njem je poskakoval, ker se ni mogel držati dosti trdno, kakor biljardna kroglja po neravni mizi. Oprijemal se je obeh strani s svojimi rokami, da se je mogel vzdržati. Žival je prešla v dolg, zibajoč se miren korak in njene stopinje se skoraj čule niso po trdem pesku. Anerley se je naslonil nazaj, z rokami se je trdo držal in naganjal velbloda.

Solnce je že zašlo za vrsto črnih, vulkaničnih, strmih gora, ki so bile podobne velikanskim kupom rudniške žlindre. Zahodno nebo se je pokazalo v oni prijazni, svetlozeleni in bledordeči barvi, ki dela krasne večere ob Nilu, a stara, rujava reka, ki se vali med črnimi skalami, se je še nekoliko bleščala v teh barvah, ki so zlatile zapad. Svetloba, vročina in čvrčanje žuželk je ponehalo obenem. Vkljub svojemu glavobolu bi bil Anerley zavriskal od samega fizičnega veselja, ko je dirjala hitra žival pod njim v tem hladnem, krepčilnem zraku, dočim mu je močan sever hladil pekoči obraz.

Pogledal je na uro in hitro preračunal, koliko ima časa in pota. Bilo je že šest, ko je bil zapustil taborišče. Ker so bila tla slaba, ni mogel upati, da bi prepotoval več nego sedem milj v eni uri — manj po slabih krajih, več po ravnih. Kolikor se je spominjal pota, je bilo malo ravnega in dosti slabega. Srečen bi bil torej, ako bi dospel med dvanajsto in eno uro. Poročilo rabi potem še dobri dve uri, da pride v London, kajti v Kairi se mora prepisati. Ako mu gre vse po sreči, je mogel upati, da dobe njegovo brzojavko v Fleet Street ob dveh ali treh zjutraj. Mogoče je bilo, da doseže to, toda sreča mu je bila zelo nemila. Okoli tretje ure zjutraj je jutranja izdaja gotova in njegova sreča je šla po vodi za vedno. Samo to je bilo jasno, da je samo za onega nekoliko verjetnosti, da odda pravočasno brzojavko, ki bo prvi pri brzojavu in Anerley je hotel biti prvi, ako se mu posreči to z naporno ježo. Udaril je torej zopet na rahlo po ptičjem, dolgem velblodovem vratu in njegove prožne noge so se pomikale hitreje, kadarkoli se ga je le dotaknil. Kjer so se spuščali skalnati griči proti reki, so morali iti konji naokoli, a velblodi so šli naravnost in tako je Anerley slutil, da prekosi svoja tovariša.

(Dalje prih.)

Strelci so zbežali ter prepustili ranjenega samemu sebi. Pozneje so ga drugi ljudje spravili v bolnišnico, kjer so mu kroglo izvlekli.

— **Brezžična brzojavka z Marsa.** »Narodni listy« so priobčili 1. aprila t. l. brezžično brzojavko z Marsa, ki je baje obljuden z bitji podobnimi človeškemu rodu. Brzojavka se glasi: »Sesu nisa sider cc ohis rotcel erac.« V navadno latinščino prevedena se glasi brzojavka (ako se jo čita od zadej): »Care lector si hoc credis asinus es«, t. j.: Dragi čitatelj, če to verjameš, si osel.«

š **Vsled padca umrl.** Ko se je pred nekaj dnevi vračal vpokojeni orožniški postajevodja Franc Jurak iz Podčetrtka v Olimje, je medpotoma padel v neko tri metre globoko jamo in bil na mestu mrtev vsled pretresa možganov.

— **Povozil jo je bicikelj.** V Zagrebu se je vozil nek biciklist tako naglo, da je povozil vpokojeno učiteljico Dorotejo Sedmak, ki se je precej poškodovala.

— **Tatvina v banki.** Zasebnici Vekoslavi Kralj je neznan tat ukradel v nekem denarnem zavodu v Zagrebu novčarico z 28 kronami, ki jo je bila položila na mizo.

— **Puljska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Istro** je imela leta 1907. dohodkov 4809 K 68 vin., stroškov 1676 K 23 vin., blagajnični preostanek znaša torej 3133 K 45 vin. Ako se došteje prebitek leta 1906. v znesku 2.488 K 91 vin, znaša vse premoženje podružnice 5.622 K 36 vin.

Ljubljanske novice.

lj **Ljubljanske občinske volitve.** Volivcev v III. razredu je 2761, v II. razredu 1554, v I. razredu 789.

lj **Prememba posesti.** Gosp. Peter Šterk, trgovec v Vinici, je kupil od g. Iv. Podlesnika hišo na Starem trgu št. 18, v kateri je gostilna Zupanova.

lj **Občni zbor pevskega društva »Ljubljane«** se vrši **jutri zvečer ob 8. uri v »Unionovi« kleti,** ki bo jutri za »Ljubljano« rezervirana. Za občni zbor je bilo že pred tremi tedni naročena mala ozir. velika dvorana »Uniona«, a pri izvestnem redu, ki vlada v »Unionu«, je bila dvorana predvčerajšnjim oddana gg. podčastnikom. Ker »Ljubljana« noče biti na poti zabavi gg. podčastnikov, se bo vršil njen 16. občni zbor v prostorni »Unionovi« kleti, ki bo nalašč za ta namen prirejena. Na dnevnem redu je prememba društvenih pravil, zato prosimo gg. somišljenike, da se občnega zbora zanesljivo udeleže.

lj **Železničarski shod** se je vršil včeraj 9. t. m. zvečer v gostilni pri »Levu«. Shod je otvoril g. Josip Udovč, ki mu je tudi predsedoval. Prvi govornik g. Jos. Petrič pravi, da je naloga tega shoda, da se pokaže, da so se zbrali in so primorani staviti svoje zahteve vsled splošne nezadovoljnosti in bede. Mnenje njegovo je, da shod sklene resolucijo: 1. merodajni faktorji naj se začno resno brigati za stanovanja železničarjev, zidajo naj se stanovanjske hiše iz provizijskega zaklada ter naj se vsakemu nastavljencu brez ozira na kategorijo poviša stanarinska doklada za 10 K do onega časa, da bodo te hiše sezidane; 2. zahteva se enkratna podp. 30 K za vse nastavljence; 3. delavcem, ki niso definitivno nastavljeni, naj se določi minimalna plača 2 K 50 v na dan. Te tri točke naj se predlože merodajnemu mestu z zahtevo odgovora do 1. maja. — G. Črednik, uradnik, govori nemško in izjavlja, da so uradniki solidarni z drugimi uslužbenci. — G. Kopač trdi, da vlada na direkciji v Trstu največja konfuzija. Še danes so nastavljenci, ki so bili službeno prestavljeni v Trst in zopet nazaj v Ljubljano, a se jim ni povrnilo stroškov. Eden je celo že upokojen, pa še ni nič dobil. Transalpinska železnica ima sicer lepe postaje in lepe vozove, a za železničarje se ni ničesar storilo. Poskrbelo se niti ni, da dobe novonastavljeni železničarji stanovanja. Najslabše je bilo na Jesenicah, kjer so morali železničarji z družinami stanovati v železniških vozovih, po noči pa so jih premikali vlaki semtertja. Nič boljše ni bilo po zimi. Ko smo imeli dne 2. aprila t. l. v Trstu shod, kjer smo zahtevali izboljšanje naših razmer, so prišli Slovenci kot »Narodna organizacija« in so nam shod razbili. Konštatiram, da so Italijani in Nemci simpatizirali z nami. Ne zamerimo tega zapeljancem, ampak dr. Mandiču (fuj-klici), ki je organiziral izključno slovenske delavce proti slovenskim delavcem. Mi bi jih lahko pometali ven, a se nismo hoteli pretepati, ker smo imeli žene s seboj. Šli smo prepevajoč v »Delavski dom«, kjer smo nemoteno zborovali. — Ministrstvo je izjavilo, da ne da ničesar uradnikom. Sedaj je določeno, da dobe uslužbenci 10% doklade na Krasu, a samo do Podbrda. Mislim, da bo kmalu prišel čas, ko se bo to raztegnilo do Jesenic. Prebere resolucijo, ki je bila sklenjena na shodu v Trstu 2. t. m., v kateri se zahteva odgovor do 15. aprila. Čudi se da so bili ljubljanski železničarji toliko časa mirni. Pozivlja uradnike, naj upoštevajo skupno delo in jih vabi v organizacijo. Ne strinja se s predlogom sodruga Petriča, naj se določi delavcem minimalna plača 2 K 50 v na dan; določi naj se na 3 K. — G. Petrič spreminja svoj predlog glede plač delavcev od 2 K 50 v na 3 K, ter predlaga, naj se naroči vodstvu podružnice železničarske organizacije, naj pošlje 15. aprila t. l. na odločilni shod v Trst dva delegata. — Predlagane resolucije se sprejmejo; za delegata v Trst se izvoli g. Petriča in g. Črednika. — Nato se oglasi k besedi še več drugih govornikov. — G. Schott predlaga, naj se izpremeni resolucija glede enkratne podpore 30 K, da se zahteva 60 K. — G. Petrič odgovarja, da se mora pač upoštevati razmere. Drugod so v slabših razmerah, a ne dobe dosti več. — Nato je g. Kopač h koncu pozival železničarje državne in južne železnice k združenju in skupnemu boju. — Nato se zaključi shod, ki je trajal do ¼12. uro in se ga je udeležilo okoli 200 železničarjev ter nekoliko uradnikov.

lj **O samoumoru lekarnarja Gjegerca** se nam piše iz Bjelovara: Stjepan Gjegerec, lekarnar, prispel je iz Ljubljane v Bjelovar dne 3. aprila t. l., ob 12. uri po noči. Nastanil se je pri svoji sestri, poročeni Pejašinović. V soboto jutro šel je s svojim svakom Pejašinovićem na južino v gostilno, odkoder se je okoli 10. ure vrnil v hišo svoje sestre, dočim je svak odšel v svoj urad. Ni dolgo trajalo, kar se začuje pok revolverske kroglje. Ko so stopili domači v sobo, našli so ga vsega v krvi, poleg njega pa revolver najnovejšega sestava. Ustrelil se je v desno sence. Pozvani mestni fizik dr. Fischer je mogel konstatirati samo smrt. Mrliča so prenesli v mrtvašnico na pokopališču sv. Andreja, in v nedeljo, dne 5. aprila, so ga pokopali. Kaj ga je nagnalo v smrt, tu ni znano; tudi ni zapustil nobenega pisma. Misli se, da se je ustrelil zaradi nereda v bolnišnici, ker je sam pripovedoval, da je iz bolnišnice suspendiran zavoljo nerednosti, ki so se našle v lekarni.

lj **Občni zbor gostilničarske bolniške blagajne** se včeraj popoldne ni mogel vršiti, ker je prišlo na zborovanje le okolu 20 gostilničarjev in dve gostilničarki. Čez štiri tedne se skliče znova zbor.

lj **Osebna vest.** Za praktikanta »Gospodarske zveze« je imenovan gosp. Ivan Verhovc.

lj **Frida Groševa** je 8. t. m. debitirala v zagrebškem gledališču v opereti »Mamzelle Nitouche« ter dosegla popoln vspeh. Že po prvem činu je morala petkrat na oder. Groševa je pela svojo vlogo slovenski. Zagrebški listi jo zelo hvalijo ter je gotovo, da bo mlada subretka angažirana v Zagrebu, s čemer bo rešeno tudi zagrebško subretsko »vprašanje«.

lj **Nevarno operacijo** je moral vsled hudega revmatizma prestati krojaški mojster g. Fr. Kreč. Hudomušni tiskarski škrat nam je napravil iz g. Kreča g. Kraigherja, menda zato, ker je mislil, da g. Kraigherjeva blamaža pri stavki potrebuje operacije. Kakor čujemo, bo g. Kraigher res kmalu »operiran«. Operiral ga bo — Boltatu Pepe.

lj **Red pri kolodvoru in okolici.** Pred nekaj tedni je izdala mestna policija strogo odredbo glede javnega reda okoli kolodvora in po gorenjih Kolodvorskih ulicah, glede priganjačev ondotnih obrtnih podjetij in njihovega počenjanja z Amerikanci na ulici in raznih lokalih. Prve dni po tej odredbi se je navidezno v resnici pojavilo neko izboljšanje teh kričečih razmer. Včasih se je prikazal kak stražnik pred kolodvorskim izhodom in semintja (toda preredkokrat!) tudi zavrnil dotične priganjače, ki so se obnašali, kakor da bi se za policijsko odredbo zmenili kakor za lanski sneg. Včasih se je prikazal drug stražnik po Kolodvorskih ulicah, kjer je najbolj cvetelo priganjaštvo in umazana konkurenca. Kadar Amerikancev ni, vlada po ulici pač tako lep mir kakor drugodi; v onih dneh pa, kadar navadno prihajajo, cvete priganjaštvo in umazana konkurenca, javno in očito, bolj kakor pred ono odredbo, in priganjačev in agentov je po ulici toliko, da ovirajo promet in potujoče ter drugo občinstvo. Ali je mestni policiji ljubljanski v resnici že dovolj, samo da je izdala odredbo ter misli, da je s tem že storjeno vse ? !

lj **Nevaren gnanec pobegnil.** Meseca avg. lanskega leta je bilo ukradeno nekemu delavcu v Latermanovem drevoredu kolo, nekemu delavcu pa na Starem trgu, ko je bil na vozu zaspal, iz žepa srebrna ura. Tata je policija prejela, ko je prodajal kolo in je takrat navedel, da se piše Gvidon Nigris iz St. Daniela v Italiji, za kolo je pa povedal, da ga je ukradel v Mariboru. Ko je bil izročen sodišču, je tam zopet navedel, da je Angel Bionchi. Preiskovalni sodnik je pa pozneje dognal, da je tat dninar Otilij Trnant in da je doma v videmski provinciji. Dne 1. t. m. je bil izgnan in in odgnan po 6 mesečni prestani kazni proti svojemu domu skozi Trbiž. V odgonskem zaporu v Trbižu je pa lopov prekopal zid in pobegnil. Trnant je zelo nevaren tat in nasilen človek.

lj **Tatvini.** Pri vratih nekega stanovanja na Dunajski cesti ste bile včeraj ukradeni dve medeni kljuki. — Nedavno se je dosedaj še neznan tat splazil pri kuhinjskem oknu v gostilno pri »Novem svetu« na Marije Terezije cesti, potem pa vlomil v kredenco in ukradel natakarici Frančiški Hostnikovi 40 K denarja.

lj **Meteorologični mesečni pregled.** Minoli mesec sušec je bil srednje topel in dosti moker. Opazovanja na toplomeru dado povprek v Celsijevih stopnjah: ob sedmih zjutraj 0·8 stopinj, ob dveh popoldne 7·5 stopinj, ob devetih zvečer 3·7 stopinj, tako da znaša srednja zračna temperatura tega meseca 4·0 stopinj, za 0·3 stopinj nad normalom; največ 16·4 dne 31., najmanj — 3·8 stopinj 27. zjutraj. — Opazovanja na tlakomeru dado 735·0 mm kot srednji zračni tlak tega meseca, za 1·0 mm pod normalom; najvišje 744·3 dne 28. zjutraj, najnižje 721·4 dne 1. zjutraj. — Mokrih dni je bilo 14; padavina, dež in sneg, znaša 75·1 mm; največ 30·3 mm je padlo dne 10. — Med vetrovi je prevladoval jug, vendar se je tudi čestokrat oglašal severovzhod. — Meglo smo imeli ob četverih jutrih. — Proti koncu svečana započeto, na sneg nagibajočo vreme se je tega meseca nadaljevalo, vendar je bilo tudi nekaj lepih dni in pomlad je dne 21. brez ovire svoj prihod praznovala. — Tekočega meseca malega travna pride luna dne 21. zjutraj v zemljino obližje.

lj **Izgubljene in najdene reči.** Postrežkinja Frančiška Podlesnikova je izgubila denarnico z manjšo vsoto denarja. — Gospa Marija Pretnerjeva je izgubila srebrno uro z zlato verižico. — Šolska učenka Terezija Jelenova je našla srebrno uro s kratko častniško verižico. — Na južnem kolodvoru je bil izgubljen, oziroma najden suknjič, usnjata torbica, volnata ruta, jopič in črna torbica s proprietetami.

STRELNE VAJE.

Deželnobrambovsko poveljstvo v Gradcu je dobilo od bramb. ministrstva ukaz od dne 10 febr. 1908 št. III. 1206, ex. 1907., da pospešuje med prebivalstvom strelne vaje. Radi tega je naročeno 4. deželnobramb. pešpolku, ki biva od aprila do septembra po goriških hribih, da vodi in nadzoruje strelne vaje. Toplo priporoča omenjena okrožnica snovanje strelnih društev. Orožje in streljivo dobe društveniki brezplačno. Orožje je popred ministrstvo ponujalo veteranskim društvom, a ta so enostavno to odklonila. No, sedaj pa bodo strelna društva, ki vendar ne bodo samo za parado.

Razne stvari.

Lucchenija, morilca avstrijske cesarice Elizabete, je v ječi zadela kap. Tako poroča iz Ženeve list »General Anzeiger«.

Peklenščeka je predstavljala. — Iz Appletona, Wisconsin v Ameriki se poroča: Krinka peklenščkova je postala usodna gospici Mary Schmidt, učiteljici v Black Creeku, Wis. Gdčna. Schmidt je umrla v Čikagi za zastrupljenjem krvi; dne 23. januarja t. l. se je udeležila maškaradnega plesa, ošemljena kot satan, in njena krinka je povzročila zastrupljenje. Nosila je navadno rdečo opravo, v kateri se peklenšček navadno predstavlja kot prikazen, z dolgimi, šiljastimi čevlji, rogljastim repom in rogovi na glavi. A glavni prikaz njene preobleke je bila debela krinka, doma narejena iz mastnih barv in mazil, tako, da je vzbujala največjo pozornost na maskeradi. Nobeden izmed plesalcev in plesalk ni bil na plesišču boljše volje, nego gdčna. Schmidt. Satan je bil tu, tam in povsod, smejoč se in šaleč. Ko pa je gdčna. Mary Schmidt prišla domov ob jutranjem svitu, ni mogla odstraniti mastnih barv. Drgnila je svoj obraz nekaj časa, a ostrgala je malo barve. »O well,« je vzkliknila vpričo neke sorodnice, »pretrudna sem, da bi se s to rečjo ukvarjala sedaj, se pa jutri očistim.«. Drugega dne je začela gdčna Schmidt strgati barvo s polnim zaupanjem, ampak v njeno začudenje in grozo, se je barva tem trdnejše prilepljala, čim bolj jo je drgnila. Poklicala je svoje sorodnike na pomoč. Vsak je nekaj predlagal, in vse so brž poskušali. Pa nič ni pomagalo. Ker se je prestrašila vsled množine raznih barv, sedaj spojenih v mešano goščo, ki je krila ves njen obraz in jo resno nadlegovala, je gdčna. Schmidt poklicala zdravnika, ki je rekel, da ne bo težko odstraniti barvo. Šel je na delo, rabil ločbenine in vsakovrstne kemične tvarine, ter upotrebljal vso svojo spretnost in znanost. Pa barva se ni hotela odstraniti, nego se je zajedala pod kožo in je že povzročala hudo bolečino. Drugi zdravniki so bili poklicani od blizu in mnogo milj daleč okoli Black Creeka. Posvetovali so se in poskušali mnogotero zdravljenje. Nič ni pomagalo, prav nič. Barva je kljubovala vsem naporom številnih zdravnikov, kakor je prizadevanju gdčne. Schmidt. Štiri tedne po maškeradi se je gdčni. Schmidt zdravje tako shujšalo, da je bilo potrebno, poslati jo v Čikago zaradi zdravljenja. V Čikagi so odstranjevali barvo na nove načine, a spet brez uspeha. Znaki zastrupljenja krvi so se nazadnje pokazali in nesrečno dekle je umrlo v nekaj dnevih.

Poštar Giometto zaprt. V Cherbourgu na Francoskem so aretirali v nekem restavrantu italijanskega poštnega uradnika Giometta, ki je nedavno pobegnil s 466.000 lir. Hotel je s svojo ljubimko Karolino Zanotti v Ameriko. Potoval je pod imenom Zanottinega soproga. Pri defravdantu so našli skoro ves denar in bančne nakaznice. Žensko bržkone izpustijo, ker ni vedela, da je Giometto ukradel denar.

V Rimu je povozil avtomobil, v katerem sta bila avstrijska grofa Traun in Clam-Martinic, pri Campo Darsego neko kmetico. Bila je na mestu mrtva.

Ekshumacija. Državni pravdnik v Budimpešti je dal izkopati truplo nedavno umrlega odvetnika Novaka, ker se je dognalo, da se je sam usmrtil. Novak je bil več let blagajnik odvetniške zbornice. Zadnja leta je zakrivil velike poneverbe, ki so jih razkrili šele po njegovi smrti.

Srbski list v Dalmaciji. Upravni odbor srbske narodne stranke za Primorje je sklenil ustanoviti delniško društvo z glavnico 30.000 kron, ki uredi tiskarno, v kateri bo izhajal srbski list vsaj trikrat na teden. Delnice bodo znašale 50 kron.

Zavoljo izpričevala v smrt. V Borovi se je ustrelil sin premožnega kmeta Merkija, ker je dobil na realki, ki jo je obiskoval, slabo izpričevalo. Starši so ga zaradi tega okregali in mladenič je vzel puško, se zaklenil v sobo ter se ustrelil v srce.

Indijski rotivci kač in novodobna znanost. Ako v Indiji koga piči strupena kača, pljune mu kačji rotivec v rano, in ista zaceli brez zlih posledic. To ni morda pravljica, ampak dokazana resnica. Kako je to mogoče? Rotivci kač puste, da ugriznejo njih otroke stare kače, ki imajo že slab strup. Otroci večinoma pik prebolijo, ali pa pač umrejo. Taki otroci so sedaj že tako utrjeni proti kačjemu strupu, ali, kakor bi se znanstveno reklo, immunizirani, da jim navaden kačji pik povzroči le še malo mrzlice. To se nadaljuje, in ko je rotivec dorastel, je že tako utrjen in napolnjen strupa, da je v vsaki tekočini njegovega trupla protistrup, ki je v stanu, da nevtralizira, t. j. stori neškodljivim, pravi kačji strup. Že kapljica slin zadostuje, da veže, uniči strup. Rotivec je popolnoma utrjen. Naj ga piči kakršnasibodi strupena kača, posledice niso hujše, kakor če bi se zbodel s trnom ali žebljem. Znanstveno izraženo: rotivec se je aktivno immuniziral, njegove sline pa se rabi za pasivno immuniziranje pičenih. Lahko bi se tudi reklo, da je rotivec vaciniran, cepljen. Kajti cepljenje z oslabljenim strupom je vacinacija, ki jo poznamo od stavljenja osepnic. Novodobna znanost se je hodila torej k Indijcem učit uporabe protistrupov, samo da sedaj za pridobivanje takih protistrupov ne rabimo ljudi, marveč živali. V toplih krajih je uporaba seruma (krvne sirotke) proti kačjemu piku običajna in uspešna. Živali pa so rabili za nabavo protistrupov tudi že pred Kristom. Kralj Mitridat Pontski je krmil gosi z raznimi strupi ter pil kri te proti strupu utrjene perutnine. Tako se je proti strupom popolnoma immuniziral, vsled česar se mu je celo ponesrečil samoumor, ko se je hotel zastrupiti, ker se mu je lastni sin spuntal in ga oblegal. Zvest vojak ga je moral prebosti. Genijalni Behring, ki se mu imamo med drugim zahvaliti tudi za serum proti davici (difteriji), ni torej pravzaprav izumil nič novega, kar mu pa seveda ne manjša zaslug, ki jih ima za moderno seroterapijo. Ben Akiba ima prav: Nič novega pod solncem!

Stoletni jubilej newyorške škofije. Katoličani v Newyorku se na vse mogoče načine pripravljajo, da bi kolikor mogoče slovesno praznovali stoletnico škofije. Sodijo, da se tega jubileja, ki se praznuje po velikonočnih praznikih, udeleži nad 100 škofov, med njimi štirje kardinali.

Svobodom'selno sleparstvo.

Eppur si muove! — In vendar se gibljе! Kdo? — Dunajska »Arbeiter-Zeitung«. Zakaj? Ker se v članku peča s francosko svobodomiselno vlado, ki je konfiscirala cerkveno premoženje, likvidacijo izročila svojim pristašem, poslancem, bivšim ministrom in judovskim finančnikom in, da rop opravičuje s plemenitim namenom, obljubila, da bo iz zaplenjenega cerkvenega premoženja, ki je po njenih ra-

čunih iznašalo celo milijardo, ustanovila fond za splošno delavsko zavarovanje.

Kako pa se je ta likvidacija izvršila? 677 samostanskih premičnin in nepremičnin se je zaplenilo, likvidiralo pa dozdaj samo 115, torej nekako šestina. Likvidacija je leta 1906 prinesla državi 550.000 frankov, likvidacije iz prejšnjih let pa pasivo 310.000 frankov. Od 115 kongregacij ima torej država 220.000 frankov dobička, torej komaj toliko, kolikor velja ena srednje velika hiša v mestu! To je torej tista milijarda, s katero so framasoni slepili delavce, češ, da bodo odslej vsak dan imeli piščanca na krožniku!

Socialnodemokraška »Arbeiter Zeitung« se zdaj jezi in huduje na buržoazijske kapitaliste, ki so na Francoskem na vladi. Toda, čemu se neki socialni demokrati tako razburjajo? Med likvidatorji je bil tudi bivši minister, socialni demokrat Millerand. Ta voditelj socialnodemokraške stranke je pri likvidaciji zaslužil celih 300.000 frankov, torej več kot znaša ves dobiček likvidacije za državo, kar priznava »Arbeiter Zeitung« sama! Kdo pa je oddajal likvidacijo? Ali ne vlada, v kateri sedi tudi socialdemokrat, minister za javna dela Viviani, ki je za postopanje vlade odgovoren?

Sicer pa je ta uspeh, oziroma neuspeh zaplenjanja cerkvenega premoženja nekaj čisto natornega, kakor kaže zgodovina. Nemški protestantski knezi n. pr. so ob Luthrovem nastopu tudi zaplenili ogromno cerkveno premoženje, uspeh pa je bil, da so bili po 30letni vojski desetkrat hujše zadolženi kot pred polstoletjem. Denar je izginil v žepih dvorjanov in špekulantov, nemške kneževine pa so propadale od dne do dne bolj. Prva francoska republika je zaplenila domala vse cerkveno premoženje in umetnine, in uspeh? Republika je postala bankerotna, mastili so se pa oderuhi in bankirji. Kdo pri nas ne ve, kako žalostno je končala konfiskacija cerkvenega premoženja v jožefinski dobi v Avstriji? Do vratu se je vlada zakopala v dolgove . . .

Socialni demokrati bi bili to lahko vedeli. Toda oni so z liberalci šli roko v roko v boj proti katoliški cerkvi. Zato so ravno tako odgovorni za vse gorje in nič manj tudi za gmotni bankerot, ki bo tretjo francosko republiko neizogibno privedel do propada. Malokje je med ljudstvom toliko bede in gorja kot na Francoskem, dočim si milijarderji in milijonarji prišpekulirajo ogromne vsote in se vse narodno premoženje kopiči v rokah maloštevilnih nekaternikov. Veliko krivde je pri socialni demokraciji, ki je usužnjena liberalni svobodomiselni kliki!

SOMIŠLJENIKI!! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovencem!« Kupujte te naše vžigalice!

Conan Doyle in kočijaž.

Slavni pisec povesti o Sherlock-Holmesu je potoval po Ameriki ter prirejal po večjih mestih predavanja. Povsod so ga seveda slavili. Ko je prišel iz Chicaga v Boston, najel je kočijo ter se peljal v hotel. Tu je hotel plačati kočijaža. Ta pa ni maral sprejeti denarja, marveč je namesto plačila prosil za vstopnico k predavanju. Začudeno ga je Doyle vprašal, kako da ga pozna. Kočijaž je prekanjeno pomežikal, rekoč: »No, čujte, to je pa vendar strašansko lahko. Logično sklepanje nič druzega! In pravilno opazovanje! Ko ste ravnokar segli v levi hlačni žep po denarnico, porinili ste suknjo kvišku, in opazil sem, da nimate telovnika.« (Conan Doyle namreč ne ljubi telovnika in zapenja suknjo, da bi se tega nedostatka v toaleti ne videlo.) »In škrici Vaše suknje so popolnoma zmečkani, ker se je trop teh presnetih newyorških časnikarjev in intervieverjev nanje obešal in zanje lovil. Lase imate ostrižene na način, kakor kvekerji v Filadelfiji, in klobuk Vam je spredaj že docela oguljen, ker ste v Newyorku tolikim odzdravljali. Vaš desni škorenj nosi na levem robu podplata sledove belkastega blata, kakor je v ulicah v Chicagu, in na tej-le cigarnici vidim, da ste pušili »utiko«. Vaše desne prsi so močno napete — od debelih bankovcev, ki Vam jih neso predavanja. Vaš kovčeg je pokrit s finim prahom od cementa, ker so v Springfieldu popravljali urad za prtljago in koncem koncev: Tale Vaš kovčeg ima v velikih črkah napis — Conan Doyle.«

* * *

Kitajska naselbina v Berolinu.

Kitajsko poslaništvo v Berolinu, ki je doslej stanovalo v nekem najetem poslopju, namerava postaviti si lastni dom, kot jih imajo poslaništva drugih držav. To nameravajo že dalje časa kitajske oblasti. Kdor pozna natančneje kitajski ljudski značaj, se temu ne bo čudil, kajti noben drug narod se ne drži tako domačih šeg, kot ravno kitajski. V berolinskih stanovanjih je torej nemogoče stanovati sinu nebeškega kraljestva, ki hoče isto opremo, kot doma. Po dolgem iskanju za primernim zemljiščem se je kitajskemu poslaništvu posrečilo kupiti ga na jugozahodni strani Berolina. Zemljišče je veliko in na njem ne bodo sezidali samo ene hiše, ampak celo naselbino hiš, sezidanih v kitajskem slogu. Načrte je napravil pekinški arhitekt Tam-Tam-Mau, ki je sezidal v Pekingu veliko pagodo. Slavnosti, ko so položili prvi temeljni kamen, so se vršile 1. aprila. K tej slavnosti je prišlo veliko število kitajskih dostojanstvenikov v Berolin. Tudi nemški cesar je poslal svojega zastopnika.

Telefonska in brzojavna poročila.

ČEHI, SLOVENCI IN POLJAKI SE NE UDELEŽE JUBILEJNIH SLAVNOSTI NA DUNAJU.

Praga, 10. aprila. Gostovanje češkega narodnega gledališča na Dunaju se je vsled intrig in groženj od nemške strani definitivno odpovedalo. Češki listi napovedujejo, da se vsled tega Čehi ne bodo udeležili jubilejnih slavnosti na Dunaju in da se bodo temu sklepu Slovenci in Poljaki gotovo pridružili.

POSLANEC GOSTINČAR ZA DELAVSKO MINISTRSTVO. — SLOVENSKI POSLANCI PROTI WAHRMUNDU.

Dunaj, 10. aprila. Pri meritorični debati o delavskem ministrstvu za javna dela je največjo pozornost med vsemi vzbudil govor posl. Gostinčarja, ki je med splošnim odobravanjem nastopil za del. ministrstvo. Med predlogi se nahaja predlog dr. Korošca in tovarišev, da se profesorja Wahrmunda odstavi od stolice za cerkveno pravo in pokliče na to stolico drugi za to kvalificirani profesor.

GOSPOSKA ZBORNICA.

Dunaj, 10. oprila. Gosposka zbornica je dovolila rekrutni kontingent.

PREISKAVE V BOSNI.

Budimpešta, 10. aprila. Vlada je odredila hišno preiskavo v nekem srbskem samostanu blizu Mostarja, kjer je bil skrit kolovodja bombnega atentata na kneza Nikolaja črnogorskega. Mož je izginil, ker se je izvedelo za nameravano preiskavo.

V DOBI DINAMITA.

Pariz, 10. aprila. Tu so zaprli tri anarhiste, ki so hoteli v mesto vtihotapiti velikansko množino dinamita. Hoteli so povzročiti eksplozije 1. maja na dan narodne slavnosti in vojaške parade.

GROF NAKO DEMISIONIRA.

Budimpešta, 10. aprila. Baje bo guverner Reke, grof Nako podal demisijo.

BÜLOW.

Berolin, 10. aprila. Danes odpotuje knez Bülow v Rim kjer bo od papeža in kralja Viktorja Emanuela sprejet v avdijenci.

+ **Prvi vagon naših vžigalic »V korist obmejnim Slovencem« je razprodan!** Drugi vagon je že na potu ter prispe te dni v Ljubljano. Jasno je govorilo ljudstvo ter pokazalo s tem, da je pokupilo cel vagon vžigalic tekom desetih dni, da je bila že skrajna potreba, da smo vpeljali te naše nove vžigalice. Somišljeniki! Vstrajajte pri započetem delu! Zahtevajte te naše vžigalice povsod, bodisi v trgovinah, bodisi v tobakarnah! Rabite dosledno te naše vžigalice ter zahtevajte, da jih rabi tudi gostilničar, h kateremu zahajate! Somišljeniki! Skrbite, da bodo i vsi naslednji vagoni teh naših vžigalic tako hitro razpečani, kakor je bil prvi, skrbite za to, da bodo prihajala naročila na te naše vžigalice brez odmora kakor doslej. Ako bodete storili Vi svojo dolžnost, potem bode tudi lahko odseku za narodno brambo vršiti svojo nalogo ter podpreti naše obmejne brate Slovence povsod in vsikdar, kjerkoli in kadarkoli bode to potrebno. **Vsakdo rabi odslej naše vžigalice »V korist obmejnim Slovencem!«**

+ **Vžigalice »V korist obmejnim Slovencem«** v malem (merkur) formatu so včeraj prispele v Ljubljano, na kar smo jih takoj razposlali. Njih zunanjost je lična in gotovo se prikupijo te naše vžigalice vsem onim, ki rabijo rajši male škatljice. Somišljeniki! Segajte po njih, da prinesejo ono korist obmejnim Slovencem, ki jo oni pričakujejo od naših vžigalic.

ŽITNE CENE.

Budimpešta 10. aprila.

Pšenica za april	10 96
Pšenica za oktober	9·39
Koruza za maj	6·28
Oves za april	7·16

Efektiv: 5 nižje

874

Podporno društvo uradnikov c. kr. užitnine v Ljubljani naznanja tužno vest, da je njegov član gospod

Matevž Oblak

uradnik c. kr. užitnine

danes dne 9. ob 10 uri dopoludne umrl.

Pogreb bode v soboto dne 11. aprila ob 4 uri popoludne iz hiše žalosti na Brezovici pri Ljubljani.

Bodi mu blag spomin!

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306·2 m, srednji zračni tlak 736·0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
9	9. zveč.	727 2	3 1	sl. svzh.	del obl.	
10	7. zjutr.	28·9	−0 1	brezvetr	megla	0·0
	2. pop.	26 2	11·2	sl. vzh.	pol. obl	

Srednja včerajšnja temp. 4 5°, norm 8 5°

Marija Mayr roj. **Prevc** naznanja v svojem in v imenu svojih otrok **Petra, Pavla, Anice, Danice, Cirila** in **Metoda** vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je njen iskreno ljubljeni soprog, odnosno oče, sin, brat in stric, gospod

Peter Mayr

posestnik, mestni odbornik, član ravnateljstva mestne hranilnice, častni član „Sokola“, predsednik moške podružnice Ciril-Metodove družbe itd.

po dolgi in mučni bolezni, previden s svetotajstvi za umirajoče, danes, 9. aprila 1908, ob 7. uri zjutraj v 54. letu svoje starosti izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb preljubega pokojnika bo v soboto, dne 11. aprila 1908, ob 4. uri popoldne.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji župni cerkvi.

Bodi blagemu pokojniku ohranjen ljub spomin. 871

V Kranju, dne 9. aprila 1908.

Žalujoči ostali.

Mestna hranilnica v Kranju javlja tužno vest, da je prezaslužni član njenega ravnateljstva in upravnega odbora blagorodni gospod

Peter Mayr

posestnik, občinski odbornik itd.

danes ob 7. uri zjutraj po dolgi mučni bolezni v 54. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega pokojnika vršil se bode v soboto, dne 11. t. m. ob 4. uri popoludne.

V Kranju, dne 9. aprila 1908. 872 1—1

Prof. dr. pl. Valenta

ne ordinira do konca aprila.

867 1—1

873 **Iščem** 2—1

KNJIGOVODKINJO

veščo nemščine in slovenščine, ako mogoče tudi nekaj laščine. Ponudbe naj se stavijo na **G. Vidmar, lesotržec v Gorici.**

Portland in Roman-cement

Kdor misli zidati **cement-tovarno** in bi želel izvedeti, če je dotični apnenec-lapor ali glina sposobna za izdelovanje cementa, naj se blagovoli obrniti pismeno na strokovnjaka, že več let v tej stroki delujočega, ki napravi radevolje natančne preizkušnje, proračune in načrte. 869 2—1

Pismene ponudbe pod šifro **„K. A. 8“** na upravništvo „Slovenca“.

Podružnica v Spljetu.

Delniška glavnica I I K 2,000.000. I I

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice štev. 2

sprejema **vloge na knjižice** in **na tekoči račun** ter je obrestuje **od dne vloge** po

4½%.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po kulantnem kurzu.

Podružnica v Celovcu.

I Rezervni fond K 200.000.

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik. Tisk »Katoliške Tiskarne«. Odgovorni urednik: Ivan Štefe.

Državni zbor.

Dunaj, 9. aprila 1908.

Novo ministrstvo.

Zbornica je danes nadaljevala razpravo o nujnosti predloga za novo ministrstvo. Nujnosti se upirajo le socialni demokratje, in sicer ne iz stvarnih, marveč iz strankarsko-političnih nagibov. Ko bi bil za novega ministra imenovan n. pr. dr. Adler ali katerikoli njegovih sodrugov, bi socialni demokratje bi kakor en mož šli zanj v ogenj. Ker pa so nanesle razmere, da je dr. Gessmann imenovan za novega ministra, pobijajo socialni demokratje z vso silo svoje zgovornosti in politične veljave v zbornici ustanovitev ministrstva za javna dela. To pa tudi ni čudno. Ravno dr. Gessmann je v krščansko-socialni stranki že dolgo vrsto let vodil najodločnejši boj proti socialni demokraciji na javnih shodih in v parlamentu. In sedaj ta mož dobi v roke vodstvo soc. pol. vprašanja rudniških in mnogih industrijskih delavcev. Boj socialnih demokratov torej ne velja ministrstvu za javna dela, ampak ministru dr. Gessmannu. V tem smislu so danes govorili vsi socialno-demokraški govorniki Hornov, Cingr in Beer.

Zato je med živahnim odobravanjem naglašal dr. Redlich nasproti socialnim demokratom: Presojajmo novo ministrstvo s stvarnega in ne z osebnega stališča. Stvarni razlogi govore za ustanovitev novega ministrstva. Oseba je sedaj postranska stvar. Sedaj je načelnik novega ministrstva dr. Gessmann, pozneje morebiti tudi drug mož. Bodimo optimisti in upajmo, da bode dr. Gessmann spretno in nepristransko vodil novi urad za javna dela. V ostalem pa je dr. Redlich jako toplo zagovarjal novo ministrstvo. Četudi je židovskega pokoljenja in nemški svobodnjak, a je kot človek in govornik jako simpatična oseba, v narodnih in drugih vprašanjih spravljiv politik. Zato so mu danes ravno krščanski socialci najživahnejše pritrjevali, ker izvajanja njegova so bila v istini zanimiva in stvarna.

Izjava ministrskega predsednika.

V razpravo je posegel tudi ministrski predsednik baron Beck, ki je naglašal, da je ustanovitev ministrstev pravica krone. Tudi v republikanskih državah ima poglavar države to pravico, kakor pričajo dejstva na Francoskem in v Ameriki. Tako je predsednik francoske republike dne 25. oktobra 1906. z dekretom ustanovil novo delavsko ministrstvo, dočim je potrebni kredit dovolil poznejši zakon z dne 16. novembra 1906. Pa tudi delokrog novega ministrstva je določil predsednik sam. Kar pa more predsednik republike, to pravico mora imeti tudi ustavni vladar. Tudi proti nujnosti ne morejo biti stvarni pomisleki. Ako smejo poslanci vlagati nujne predloge, ima isto pravico tudi vlada. (Živahna pohvala.)

Češki poslanec Hrásky je naglašal, da je novo ministrstvo nastalo iz političnih nagibov. Govornik načeloma ne nasprotuje novemu ministrstvu, le z narodnega stališča se mora vprašati, ali bode vlada nujno ustregla tudi češkim zahtevam.

Tudi novi minister dr. Gessmann je pobijal pomisleke in ugovore socialnih demokratov ter zagotavijal, da hoče nepristransko voditi posle novega ministrstva kot prijatelj delavcev, obrtnikov in industrijcev.

Kot glavna govornika sta govorila krščanski socialist Bielohlawek in dr. Masaryk. Bielohlawek je z velikim humorjem in sarkazmom odgovarjal socialnim demokratom. Bil je danes jako srečen v besedi, da je vzbujal mnogo smeha in mu tudi socialni demokrati niso dosti ugovarjali. Masaryk je govoril kot glavni protigovornik. Končno pobija še poročevalec Malahowski ugovore protigovornikov in apelira na zbornico, naj prizna predlogu nujnost. Slede stvarni popravki poslancev Hajna in Starka. Pri glasovanju se prizna predlogu nujnost, za katero je glasovalo 292, proti pa 99 poslancev. Proti nujnosti so glasovali socialni demokrati, Vsenemci, češki radikalci, dunajski demokrati, nekaj članov nemške napredne stranke in dva Rusina.

Ko se zopet prične seja, se otvori razprava o meritumu Malahowskega predloga. Češki radikalec Burival govori češko. Razpravo nato prekinejo.

Zavarovanje za starost in onemoglost.

Danes ob 9. dop. se je zbralo do 200 članov agrarne zveze, da se posvetujejo o pripravah za starostno zavarovanje kmečkega in rokodelskega stanu. Vlada namreč pripravlja načrt zakona za starostno zavarovanje tovarniških in poljedelskih delavcev. Iz tega zakona pa bili izključeni mali kmetje in rokodelci, in sicer zato, ker so zavarovalnotehnične ovire prevelike in ker vlada nima še dovolj statističnih podatkov in drugih priprav. Istina je, da je težko napraviti zakon, ki bi odgovarjal razmeram in potrebam tovarniških delavcev in kmečkega ter obrtniškega prebivalstva. Ako pa parlament n. pr. letos sklene zakon samo za delavsko zavarovanje in sicer z znatnimi prispevki države, je pač opravičen strah kmečkih poslancev, da bi morali precej let še čakati na zavarovanje tudi kmečkega in rokodelskega prebivalstva. Namen današnjega shoda kmečkih poslancev je torej bil, da vladi povedo svoje mnenje. In to mnenje je izraženo v resoluciji, katero je v imenu ožjega odbora utemeljil in prečital poslanec Stöckler. Resolucija se glasi: »Z ozirom na splošno in pravično željo kmečkega in obrtniškega prebivalstva, da se zavarovanje za starost in onemoglost razširi na vse delavske kroge, zahteva agrarna zveza državnih poslancev, da se zavarujejo ne le tovarniški delavci in kmečki posli, ampak tudi samostojni kmetje in rokodelci. Agrarna zveza pozivlja vlado, da ne predloži polovičarskega načrta, marveč skrbi, da so dobrote starostnega zavarovanja deležni vsi revnejši delavski stanovi.

Ako torej vlada doslej ni mislila na tako splošno ljudsko zavarovanje, ali če so morda velike težave in zavarovalnotehniški pomisleki proti skupnemu zavarovanju vseh delavskih stanov v enem zakonu, potem pa zahteva agrarna zveza, da vlada obenem z načrtom starostnega zavarovanja za tovarniške in poljedelske delavce predloži tudi načrt za tako zavarovanje kmečkega in rokodelskega stanu.

S tem pa agrarna zveza tudi odločno zavrača očitanje, češ, da hoče onemogočiti delavsko zavarovanje. Agrarna zveza mora zahtevati «iunctim« med obema načrtoma zakonov.«

To resolucijo so priporočali še poslanci Povše, dr. Damm in dr. Waldner. Resolucija je obveljala soglasno z dostavkom, naj vlada čimpreje preskrbi vse poizvedbe in priprave za zavarovanje kmetov in obrtnikov za starost in za slučaj onemoglosti. To zavarovanje naj se razširi tudi na brodarje in ribiče. Izvoljena je bila deputacija, ki naj vladi raztolmači to zahtevo agrarne zveze. V deputacijo so izvoljeni: Povše (načelnik), Stöckler, Iro, Damm, Ivanišević, Kadleck, Fink in Mesky.

Slovenščina pri maturi.

Poslanec Fon in tovariši so danes vložili na naučnega ministra naslednjo interpelacijo:

»Goriška gimnazija in realka sta čudna izjema avstrijskega srednjega šolstva. Nemci na Goriškem niso praprebivalstvo in tudi nimajo mnogo šolskih otrok, vendar je na vseh srednjih šolah nemščina učni jezik za večinoma slovenske in italijanske učence. Le krščanski nauk se v nižjih dveh razredih poučuje v slovenskem in italijanskem jeziku. Posledica te nezdrave pedagogike so dijaški nemiri in neredi, učni nevspehi in pritožbe roditeljev. Sedaj pa pride še nov udarec naučne uprave. Doslej sta bili slovenščina in italijanščina ravnopravna predmeta za maturo. Nova navodila za maturo pa popolnoma izključujejo oba deželna jezika pri zrelostnih izpitih. To se mora še o pravem času popraviti, in sicer tako, da za slovenske in italijanske učence odpade izpit iz nemščine ter se nadomesti z izpitom iz materinščine. Zato vprašajo podpisani naučnega ministra: 1. Kako opraviči določbo, da sta na Goriškem izključena oba deželna jezika kot predmeta pri maturi? 2. Ali hoče gospod minister takoj potrebno ukreniti, da že pri bodoči maturi na goriških srednjih šolah materinščina velja kot izpraševalni predmet namesto nemščine.«

Pri tej priliki pripomnim, da sta poslanca dr. Korošec in dr. Žitnik v proračunskem odseku zahtevala od naučnega ministra pojasnila, zakaj je slovenščina izključena pri maturi. Minister dr. Marchet je v torek zvečer odgovoril, da ima matura pred očmi sploh zrelost učenca za univerzo, ne pa znanja kandidatovega iz mnogih predmetov. V bodoče bode mogel kandidat dobiti izpričevalo zrelosti, četudi ni zadostil iz enega predmeta. Kdor pa hoče delati izpit iz slovenščine, ne bode se mu branilo.

Ta ministrov odgovor nam ne zadošča. Mi zahtevamo, da slovenski dijaki delajo zrelostni izpit iz slovenščine, a so oproščeni nemškega izpita. Besedo imajo deželni šolski sveti.

Stranke.

O posvetovanju nemške devetorice so izdali izjavo, da vlože glede na razne pritožbe interpelacijo. Nemška agrarna zveza je sklenila, da glasujejo proti trgovinski pogodbi s Srbijo. Predsedstvo »Rusinskega kluba« je odstopilo. Klubove seje vodi zato najstarejši klubov poslanec. Ministrski predsednik je povabil na posvetovanje načelstvo »Rusinskega kluba«, ki je pa izjavilo, da ne more posredovati za klub. Beck je povabil nato vse člane »Rusinskega kluba« k sebi. V klubovi seji, ki je sledila razgovoru z ministrskim predsednikom, ni prišlo do sporazumljenja. Izvolili tudi niso novega predsedstva. Klubova večina zahteva odločno opozicijo, bivše načelništvo pa zastopa mnenje, naj se še počaka.

Proračun.

Takoj po Veliki noči nameravajo v državnem zboru pričeti razpravljati o proračunu, čeprav še proračunski odsek ne konča proračunske razprave. Poslanec Steinwender je izročil že danes zborničnemu predsedniku nujni predlog glede na razpravo o proračunu.

Gosposka zbornica.

V jutrišnji gosposko-zbornični seji vloži dvorni svetnik Ludvig predlog, ki pozivlja vlado, naj predloži državnemu zboru zakonski načrt o izpolnitvi državne sanitetne postave iz leta 1870. Dr. Grabmayr pa vloži predlog, ki zahteva reformo kmečkega realnega kredita.

Naši poslanci za gostilničarje.

Poslanec Fon in tovariši so vložili sledeči predlog glede na oprostitev užitninskega davka na vino, ki ga rabi gostilničar zase, za svojo rodbino in za svoje delavce. Zasebnik redno ne plačuje užitninskega davka za vino, ki se spije v lastni hiši. Gostilničar pa mora plačati užitninski davek za vino, dasi ga sam pridela, uživati mora torej dražje vino kakor negostilničar. Razloček med gostilničarjem in negostilničarjem je tim večji, čim večjo ima rodbino in čim več delavcev. V marsikaterih krajih dobi kmečki delavec eden liter do 1¼ litra vina na dan. To kaže jasno, za koliko je oškodovan gostilničar. Mnogokrat se pripeti, da gostilničarji posestniki zapro gostilno, ko imajo delavce, da jim lahko dajo užitnine prosto, toraj ceneno vino. Od zaprtih gostiln pa nimajo koristi ne država, ne dežela in ne občina. Podpisani predlagajo: Visoka zbornica skleni: Vlada se poziva, da predloži nemudoma zakonski načrt, po katerem bodi užitninskega davka prosto ono vino, ki ga rabijo zase, za svojo rodbino in za delavce. V formalnem oziru se predlaga, naj se nakaže predlog brez prvega čitanja davčnemu odseku. Slede podpisi.

Pravosodna uprava.

(Govoril poslanec dr. Žitnik v proračunskem odseku.)

»Iustitia regnorum fundamentum«. Ta lepi rek čitamo na pročelju zgradbe pred ces. dvorom. Kmalu bode že časa zob izdolbel črke, toda rek se še vedno ni ukoreninil v javnem, državnem življenju, najmanj pa v uradnih vprašanjih, kedar bi moral veljati tudi za slovenski narod. In čudno je pač pri nas v Avstriji, da najbolj prezira slovenske pravice ravno pravosodna uprava, ki bi morala biti utočišče pravičnosti. Naše trdno prepričanje je, da je pravosodna uprava vedno v službi nemško-narodne politike. Nečuveno je, kako ravno pravosodna uprava krši zakon vedoma in namenoma, da ustreza nemškim politikom ter varuje in čuva takozvano nemško narodno posest.

Načelo »narodne posesti« je lepo in pravo v teoriji, a ne v praksi, kakor jo izvršujejo Nemci v Avstriji. Ti so povsem nasičeni, povsod imajo prednost, zato pa kriče, naj ostane vse pri starem. Na večne čase si hočejo zavarovati svoje posestno stanje, katero so si prisvojili nezakonitim potom in s silo. S tem pa še niso zadovoljni, marveč hočejo meje svojega le dozdevnega posestnega stanja prestavljati na tuja tla. Pravosodna uprava pa še podpira to krivično početje. Zato z vso odločnostjo obsojamo sistem, v katerem tiči vse zlo, ki je povod vednim jezikovnim bojem in parlamentarnim krizam.

Za to svojo trditev navedem najnovejše dejstvo, ki je sramota za pravosodje, udarec s pestjo v obraz »pravici« in javen dokaz, kako nemški politiki ustvarjajo in širijo svojo narodno posest. Tekom kratkih tednov so nam na Štajerskem pograbili tri najlepša mesta okrajnih sodnikov: Konjice, Laški trg in Šoštanj. Ta mesta so preje imeli sodniki slovenske narodnosti, sedaj so jih zasedli Nemci, ker so tako želeli in zahtevali naš dobri prijatelj Marckhl in njegovi ožji poslanski tovariši. In imamo nov dokaz, kako vestno in skrbno se nemški minister-rojak vtika v vsako stvar ter tudi odločuje v narodnih vprašanjih.

Stvar pa je še lepša, ako pomislimo, da so ti novi nemški sodniki preskočili več dobro kvalifikovanih starejših adjunktov. Edini Slovenec, ki pa so ga že dvakrat preje prezrli, je pač našel milost pri nemški gospodi, zato pa je moral na Kranjsko, kamor sploh radi pošiljajo slovenske uradnike, da izpraznijo mesta drugod za svoje ljubljence.

Pa tudi sicer meri pravosodna uprava Slovencem pravice z drugim merilom. Ako je slovenski uradnik disciplinarno obsojen na premestitev, ne čakajo dolgo, marveč hitro najdejo kot, kamor ga pošljejo delat pokoro. Nasprotno pa postopajo z Nemci mnogo rahločutnejše. Tako sedi mirno v Ljutomeru že lani v aprilu na premestitev disciplinarno obsojeni sodnik. Razlog je edino le, ker se boje, da bi prišel na njegovo mesto Slovenec. Gospodje, na ta kruti, krivični sistem ne morete biti ponosni, najmanj pa justična uprava, ki v tem oziru ni boljša od turške.

Potem pa pridejo poslanci Marckhl, Hoffmann, Einspinner in tovariši z interpelacijo, v kateri kriče na vsa usta, da vlada ne brani nemške »narodne posesti«! V isti interpelaciji z dne 16. oktobra 1907 se sklicujejo na znano volivno geometrijo, ki je po njihovem mnenju menda zgradila kitajski zid okoli nemške posesti. To je naravnost smešno! Predobro vemo, kako in zakaj je tako umetno sestavljen ravno Marckhlov volivni okraj, ki pa ni in ne more biti nedotakljiva nemška narodna posest tudi za uradnike. Ti so nameščeni in plačani za ljudstvo. To pa je v imenovanih treh po večini slovensko. Tako biva v konjiškem sodnem okraju po uradnem ljudskem štetju 20.632 Slovencev in le 1.523 Nemcev; v laškem sodnem okraju 26.164 Slovencev in le 941 Nemcev, v šoštanjskem okraju pa 13.750 Slovencev in le 370 Nemcev. In ti sodni okraji naj so in ostanejo nemško-narodna posest! To je škandal za pravosodno upravo, vrhunec politične hinavščine pa, ako se še pritožujejo nemški poslanci, da Slovenci zatirajo Nemce s pomočjo vlade. To trdi tovariš Marckhl v svoji interpelaciji, ker je bil v Celju slovenski sodni tajnik imenovan za sodnega svetnika. Zato je v nevarnosti nemštvo na Spodnjem Štajerskem, koder vzdržema biva nad 406.000 Slovencev! Zato zahtevamo od pravosodnega ministra, da nepristransko čuva in brani pravico in zakon, ne pa nemško strankarsko politiko in ponemčevanje. Govoril sem te besede s stališča pravice, ki je menda priznana vsaj tudi za Slovence.

Pri tej priliki pa moram tudi jaz opozoriti g. pravosodnega ministra na preziranje slovenskega jezika pri sodiščih druge in tretje instance. Slovensko prebivalstvo na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem spada v okrožje graškega višjega sodišča. Zato bi pač mogli z vso pravico pričakovati, da graško nadsodišče spoštuje pravice našega jezika, kakor zahtevajo dejanske potrebe in pisan zakon. Toda v Gradcu se še vedno ustavljajo opravičenim slovenskim zahtevam ter razglašajo in izdajejo razsodbe le v nemškem jeziku, četudi so vsi prejšnji akti pisani v slovenščini.

Tako sta lani mes. oktobra tožitelj in toženec zahtevala v neki prizivni razpravi slovensko razsodbo. Ta zahteva je popolnoma utemeljena v zakonu in naredbah pravosodnega ministrstva, toda nadsodišče je zavrnilo zahtevo, češ, da to postopanje odgovarja običaju in naredbam. Tudi najvišje sodišče je istega mnenja ter je zavrnilo revizijsko pritožbo. Ta dogodek pa so nemški listi tako zavili in opisali, kakor da bi najvišje sodišče sploh vsako pravico odreklo slovenskemu jeziku pri višjem sodišču v Gradcu. To ni res, ker najvišje sodišče je le izjavilo, da ni nobene naredbe, ki bi določala, v katerem jeziku mora višje sodišče izdajati razsodbe.

Zato tudi najvišje sodišče izdaja le nemške razsodbe, kar jasno nasprotuje § 27. ces. patenta z dne 7. avgusta 1850., št. 325, ki se glasi:

»Poslovni jezik najvišjega in kasacijskega dvora je praviloma nemški ... Ako pa se je razprava vršila v nenemškem jeziku, mora najvišji sodni dvor razsodbo z razlogi izdati v istem jeziku, v katerem se je razprava vršila v prvi instanci, in v nemščini«.

Imel pa sem nedavno v rokah jako važno razsodbo najvišjega sodišča v nemškem jeziku, dasi je bila vsa razprava pri prvi inštanci slovenska. In tako nemško razsodbo so dobile stranke v roke. Sicer pa malokateri prevod odgovarja popolnoma duhu nemškega besedila. Torej, gospod pravosodni minister, tukaj imate jasen zakon, ki pa ga prezira celo najvišje sodišče.

Opozarjam, da se je »Zveza slovenskih odvetnikov« pritožila v tem oziru na

pravosodno ministrstvo, ki pa je pritožbo položilo na polico z opazko — »bis zur Lösung der Sprachenfrage«.

Tako, gospodje, Slovenci naj čakamo, da bode rešeno jezikovno vprašanje! Vlada pa ravnokar izjavlja, da hoče predložiti načrt zakona, ki naj reši jezikovno vprašanje le za Češko. Slovenci moramo čakati torej vsaj še 50 let! Dvoje je mogoče: Ali naj g. pravosodni minister takoj izda naredbo, ki določa pravice tudi za slovenski jezik pri sodiščih druge in zadnje instance ali pa naj vlada raztegne rešitev jezikovnega vprašanja na vse kraljevine in dežele. Razmere, kakršne so, so nevzdržljive, pravosodna uprava mora ukreniti izpremembe. To je potrebno že z ozirom na prebivalstvo, ki išče pravice, pa je mnogokje že izgubilo zaupanje do pravosodja.

H koncu opozarjam g. ministra še na pomožne sluge in paznike pri sodiščih. Mnogo so le v začasni službi že leta in leta za plačo, s katero ne morejo ne živeti, ne umreti. Že leta 1902 je sedanji železniški minister dr. pl. Derschatta kot poročevalec jako toplo priporočal njih zahteve. Ostalo pa je večinoma vse pri starem. Vlada se opravičuje s tem, da bi potem certifikatisti zasedli vsa mesta, ko bi bile plače bolše. To pač velja za službe sodnih slug, za pazniška mesta pa se certifikatisti ne bodo pulili. Sicer pa more pravosodna uprava s tem ustreči opravičenim zahtevam, da zviša vsaj začasne plače. Vlada sama nehote podi to vrsto državnih uslužbencev v tabor nezadovoljnežev. Pri nas v Avstriji je pač že od nekdaj v navadi, da hranimo pri stotakih, z milijoni pa se igramo. — Pravosodni minister dr. Klein je pozneje v svojem govoru obljubil, da se hoče ozirati na izražene želje.

AVSTRO-OGRSKA.

Ogrsko-hrvaški državni zbor.

je včeraj odobril III. točko poslovnikove izpremembe. Poslovnikova izprememba je zdaj popolnoma odobrena. Danes se zaključi drugo zasedanje ogrsko-hrvaškega državnega zbora.

Aehrenthalova naloga v Budimpešti.

»Pesti Naplo« poroča, da je izjavil Košut v avdijenci pri cesarju, da dovoli »Neodvisna stranka« vse vojaške zahteve, ako dobi zagotovilo, da se ji poveri vlada po prehodnem stanju. Cesar na to ni odgovoril. Baron Aehrenthal ima zdaj dolžnost, da izporoči cesarjev odgovor. Po drugih informacijah hoče Aehrenthal še enkrat poizkusiti, da se dobi jasnost na častniške gaže.

Dvoboj Sternberg-Bergmann.

Državnemu pravdništvu sta ovadena poslanca grof Sternberg in Bergmann zaradi dvoboja. Odstopili so državnemu pravdništvu zaplenjeni sablji. Proti poslancema uvedejo preiskavo zaradi hudodelstva dvoboja. Državno pravdništvo bo zahtevalo od zbornice, naj izroči sodišču duelanta.

Imena novih avstrijskih vojnih ladij.

Cesar je ukazal, da dobi vojna ladja I., ki jo izdeljujejo v Trstu, prestolonaslednikovo ime, vojna ladja II. ime »Radetzky«, vojna ladja III. se pa imenuje »Zriny«. Rapidna križarica »F«, ki se gradi, dobi ime »Admiral Spaun«. Šest torpedovk, ki jih grade na Reki, dobe imena: »Turul«, »Czikos«, »Pandur«, »Reka«, »Velebit« in »Dinara«. Deset torpedovk za visoko morje dobi imena: »Triton«, »Hydra«, »Skorpion«, »Phönix«, »Krake«, »Polyp«, »Echse«, »Molch«, »Kormoran« in »Alk«. Artiljerijska šolska ladja »Radetzky« dobi ime »Adria«. Stanovanjska ladja dobi trajno ime »Feuerspeier«, ladja min »Zriny« dobi ime »Delta«, nekdanja kazematna ladja »Princ Evgen« dobi ime »Vulkan«, kazematna lada »Erzherzog Albrecht« se nadomesti s stolpno ladjo »Erzherzogin Stephanie« in se za vedno črta iz liste ladij.

CESARJEV JUBILEJ.

»Neue Freie Presse« poroča, da obiščeta našega cesarja Viljem in cesarica Viktorija 7. majnika na Dunaju, da se udeležita jubilejne slavnosti. Slavnosti se udeleže poleg že navedenih nemških vladarjev tudi veliki vojvoda badenski Friderik, meklenburški veliki vojvoda Franc, oldenburški veliki vojvoda Avgust, anhaltski vojvoda Friderik, reusski knez mlajše rodbine Henrik XXIV., schaumburg-lippški knez Jurij in lippe-detmoldski knez Leopold. Na Dunaj pridejo ob tej priliki vsi nadvojvodi in nadvojvodinje, da se udeleže sprejema nemških knezov in podpirajo cesarja pri honerjih. Pozdrav se vrši dopoldne, popoldne je napovedan rodbinski dine. Vojaki dunajske posadke ne bodo v špalirju zgolj od Dvora do Schönbrunna, marveč od vseh kolodvorov do Dvora. Jubilejna razstava se otvori 14. majnika. Za cesarja jo otvori nadvojvoda Franc Ferdinand.

PORTUGALSKO.

Dne 8. t. m. so streljali neznanci na dva portugalska vojaka, ki sta v civilni obleki stražila stanovanje nekega eskadronskega poveljnika. Eden je ubit, drugi ranjen. Dne 5. t. m. v cerkvi sv. Dominika ranjene osebe so umrle. Lizbonski patriarh je prepovedal službo božjo v Alcanzarski cerkvi in v cerkvi sv. Dominika. General Duvera je dobil ukaz, da preiskuje obnašanje municipalne garde ob nedeljskih nemirih. Kralj zahteva, da se mu predlože vsa tajna poročila o dogodkih v provinci. Mladi portugalski kralj največjim naporom zakriva malodušnost. Ponoči v ponedeljek in v torek je bil v ministrstvu, kjer je kontroliral poročila. Pričakujejo izprememb v vladi in pri najvišjih uradih.

SOMIŠLJENIKI! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovencem«! Kupujte te naše vžigalice!

Znanost in umetnost.

* **»Zora«.** Glasilo katoliško-narodnega dijaštva. Letnik XIV., št. 6. Vsebina: »Radikalizem«. (Dalje.) — O pomenu grškega pouka na srednjih šolah. Spisal J. Osana. (Dalje.) — K naši srednješolski statistiki. Sestavil V. P. — Statistični pregled srednješolstva na Slovenskem leta 1907. — Visokošolsko dijaštvo: Italijansko dijaštvo. — Predavanje o Slovencih. — »Akademična liga« društvo za preiskavanje znanstvenih podlag narodnega sporazumljenja. — Glasnik: Iz »Danice«. — »Slovenska dijaška zveza«. — Listek: »Na Poljani«. — D. Mercier: Psichologie. — Priloga »Srednješolec«: Pismo srednješolcem. — »Otroci«, »Pesem«. Zložil St. P. — »Pomladanska«. Zložil Vinko Snežničanov. — Srednješolsko dijaštvo: Iz Ljubljane. — Iz Pazina. — Reforma mature. — Nekaj za smeh in kratek čas. Razno: Somišljenikom. — Žensko vprašanje. — »Slovenec«. — Nabiranje slovenskih narodnih pesmi. — Ocena gradiva. — Listnica uredništva.

* **»Dom in Svet«.** Vsebina 4. številke, letnika XXI.: Rodoljubje na deželi. Povest. Spisal dr. Fr. Detela. (Dalje.) — Mater Dolorosa. Zložil Silvin Sardenko. — Michelangelov od mrtvih vstali Kristus. Spisal dr. Avguštin Stegenšek. — Ded. Zložil Anton Medved. — Radovednost. Zložil Anton Medved. — Kdo me sodi? Zložil Anton Medved. — Mlinar Janez. Vipavska zgodba. Spisal Ivo Česnik. — Cipresa. Zložil Anton Medved. — Biline. Spisal L. Lenard. (Dalje.) — Dragotin Kette. Zložil Tonej Jelenič. — Pridi... Zložil Vek. Remec. — Biseri. Povest. Spisala Lea Fatur. (Dalje.) — Žalostna misel. Zložil Sobjeslav. — Književnost. — To in ono. — Šah. — Slike: Naskok na Cascino Viscenti v bitki pri Novari 23. marca 1849. — Lionardov Kristus. — Rafaelov Kristus iz »Izpremenjenja«. — Michelangelov »Od mrtvih vstali Kristus«. — Michelangelov Kristus iz »Poslednje sodbe«. — Glava Michelangelovega »Od mrtvih vstalega Kristusa«. — Rafaelov Kristus iz »Dispute«. — Prizor iz pouličnega boja v Milanu 1848. — Kotorske utrdbe. Fot. O. Metod Schneditz. — Portret slikarjevega očeta, Sierov. — Večni mir. Lewitan. — Knez Ferdynand Radziwiłł z Antonina. — Starec. Nestorow. — Nezgoda na potu. Jožef Brandt. — Split: Vodnjak. — Split: Gledišče.

Iz slovanskega sveta.

sl **Prva odvetnica v Moskvi.** Gospica Podgurskaja, ki je absolvirala pariško vseučilišče, je položila z izvrstnim uspehom državne izpite ter se nastanila v Moskvi kot advokatinja.

— **Srbske šole v Stari Srbiji,** o katerih smo nedavno poročali, da so zaprte, so se vsled brzojavnega naročila turške vlade vse zopet otvorile.

sl **Židovske stotnije na Ruskem.** Na Ruskem nameravajo ustanoviti posebne židovske stotnije po vzgledu indijskih stotnij v angleški vojski. S tem hočejo omejiti revolucijonarno delovanje židovskega vojaštva.

sl **Odličen češki gost v Dalmaciji.** Adolf Černý, lektor slovanskih jezikov na češki univerzi v Pragi in urednik znanega vseslovanskega obzornika »Slovansky Prehled«, se je v petek na poti v Rab v Dalmaciji ustavil v Zagrebu. V Rab se gre zdravit.

Sprejme se takoj v trajno službo izurjen (za veliko delo) pri M. Hrastu v Lescah, Gor. **krojaški pomočnik** 854 5-3

STEKLENICE
po 1 liter bele in črne, lepe oblike in visoke kupi 855 2-2
Aug. Benigar Ljubljana, Šelenburgove ulice 3.

Učenec
poštenih starišev sprejme se takoj v trgovino z mešanim blagom pri **Francu Božiček v Spodnji Idriji.** 831 3 3

VINO 713 7
je **na prodaj** v kmečkih kleteh. Posreduje in za pristnost jamči „Posojilnica" v Kaštelu, pošta Buje v Istri. — Pošilja tudi manjše sode od 56 litrov naprej. Vino belo in črno od gld. 13·50 do 18·—.

Nova hiša na Bled
z lepim vrtom ter dobro pitno vodo pr hišo se **proda.**
Pojasnila daje **Anton Marol** krojač, **Bled-Grad 141.** 793 10-

Razpisuje se služba 858 3
cerkvenika in organista
Župni urad Podgrad p. Novo mest

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.
Najbolj. kosm. zobočistil. sredstvo **Seydlin** Izdelovatelj O. Seydl Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7
Dobi se povsod

Podpisani se najvljudnejše priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom za izdelovanje 803 10 3
novih altarjev
kipov iz lesa kakor tudi iz kamna in marmor-cementa kakor tudi vso popravo starih altarjev in sploh vsega, kar spada v kiparsko obrt.
Josip Grošelj, kipar v Selcih pri Škofji Loki.

863 2-
Javna dražba bukovih drv.
Dne 22. aprila 1908 ob 10. uri dopoldne prodalo se bod 85 sežnjev bukovih drv (dolgih po dva metra) pri Rem šaku v Črni št. 1 pri Kamniku, ležečih istotam ob cesti.
Tozadevni dražbeni pogoji leže na vpogled v občinski pisarni v Kamniku in pisarni c. kr. agrarnih operacij v Ljubljani, Turjaški trg.
Presel, l. r.
vodja tehn. oddelka c. kr. agrarnih operacij.

Moderne srajce za gospode
spodnje hlače, spalne srajce, ovratniki, zapestnice, naprsniki, nogavice, naramnice, kravate, gumbe, žepne rute, vedno v največji izberi pri
P. Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice štev. 7.
766 2 e

Veletrgovina dalmatinskega vina
Br. Novaković
Ljubljana. — Telefon št. 244.
Lastniki vinogradov na otoku Braču in v Makarskem primorju v Dalmaciji.
Priporočajo si občinstvu svoja **pristna rdeča, črna, bela** in **desertna vina,** kakor tudi domači **tropinovec, konjak, slivovko** itd. po primernih cenah. 645 80-9
Ceniki in vzorci poštnine prosti.

Samo do 18. aprila t. l.:
Velika velikonočna priložnostna prodaja.
Najnovejša in najfinejša konfekcija za dame, gospode, deklice, dečke in otroke se prodaja čudovito ceno.
„Angleško skladišče oblek", O. Bernatović
v Ljubljani, Mestni trg štev. 5. 691 31

Podružnice:
Praga s menjalnicami: Graben 28, Malá strana, Mostní ulica 17, Žadon, Brno, Česka Lipa, Česka Kamenice, Jablonec, Rumburg, Mödling, Nový Jičín, Plzeň, Svitavy in Liberec.
Menjalnica na Dunaju:
I. Wollzeile 10, II. Taborstrasse 4, III. Ungergasse 1 (vogal Rennweg), III. Löwengasse 21, IV Wiedner Hauptstrasse 12, V Schönbrunnerstrasse 88 a, VI. Gumpendorferstr. 22, VII. Mariahilferstrasse 14, VIII. Lerchenfelderstrasse 139, IX. Alserstrasse 32, X. Favoritenstrasse 19, XVIII. Währingerstrasse 48, XIX. Döblinger Hauptstr. 89, XIX. Hauptstrasse 8.

Menjalnična delniška družba 45 150 173
„MERCUR"
Dunaj, I., Wollzeile 10.
Akcijski kapital K 20,000.000. Reser. zaklad K 8,500.000

Najkulantnejši
nakup in prodaja
vseh vrst vrednostnih papirjev, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja.
Zamenjava in eskomptiranje
izžrebanih zastavnic in obligacij, srečk in kuponov